

HADTÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR

DOKUMENTUMOK

A HORTHY—SZÁLASI-HADSEREG UTOLSÓ HÓNAPJAINAK TÖRTÉNETÉHEZ

A magyar nagybirtokos-nagytőkés uralkodó osztályok a könnyű sikerek reményében Hitler oldalán belesodorták hazánkat az imperialista rablőháborúba, mérhetetlen kárt és szenvedést okozva ezzel az országnak és dolgozó népének, amely a háború terhének a legnagyobb részét viselte. Magyarországnak és hadseregének a háborúban való részvételére vonatkozóan számos tanulmány és cikk jelent már meg, a teljes feldolgozással azonban még adós a történetírás, nem utolsósorban a hazai forrásanyag nagyon hiányos volta miatt. A meglevő és fellelhető dokumentumokat sokirányú munkával lehet és kell még felkutatni, hogy a hadseregnek az ország életében betöltött szerepét minden vonatkozásban hitelesen tudjuk bemutatni. Nincs még feltárva és sokoldalúan bemutatva a hadsereg belső helyzete és erkölcsi-politikai állapota sem. A Hadtörténelmi Levéltárban készül egy dokumentumkötet, amely a hadsereg 1939—1945 közötti történetéhez fog adatokat szolgáltatni. Eből az összegyűjtött anyagból adunk most közre néhány iratot, zömmel a fasiszta rendszer utolsó hónapjaiból, amely részben az ország felszabadulásának az időszaka is.

A szovjet hadsereg gyors előrenyomulása eredményeként az ország területének egyre nagyobb részén 1944 októberétől már megindult a békés élet, néhány dunántúli megyében azonban még tombolt a nyilas terror, tovább folyt a nép politikai megtévesztése, erőszakos elhurcolása, kényszerítése abban a harcban való részvételre, melyben már nemcsak a tömegek, de a vezetők nagy része sem hitt. Az olvasó esetleg soknak találhatja a harcra buzdító parancsokat, úgy gondoljuk azonban, ezek jól jellemzik azt a bonyolult és ellentmondásos időszakot, mutatják, hogyan alkalmazták demagógiát kombinálva egyidejűleg a terrorintézkedésekkel. Részben magyarázatot adnak arra, hogyan tudtak az utolsó pillanatokban kb. 580 000 magyar katonát kényszeríteni arra, hogy elhagyja az ország területét és kitelepüljön Németországba. Jól szemléltetik a kapkodást az egymásnak ellentmondó intézkedések, a hatalomnak azt az erőfeszítését, hogy minden egyes embert felhasz-

nálva, minden anyagi értéket elszállítva tulajdonképpen értelmetlen pusztítást végezzen a már reménytelen helyzetben.

Felhívjuk az olvasó figyelmét az 1945. január 14-én kelt HM. 1/a — 96 000 eln. sz. rendeletre, amely összefoglalóan közli a különböző évfolyamok behívására és Németországba való kihurcolására kiadott intézkedéseket.

Minden különösebb kommentár nélkül adjuk közre e néhány iratot, ezek ugyanis önmagukért beszélnek; az érdeklődő olvasónak és a történésznek egyaránt újat ad, felidézi azoknak a hónapoknak a gyötrelmes emlékeit.

A dokumentumokat, a közölt rendeleteket igyekeztünk az eredeti kibocsátási helyéről, a Honvédelmi Minisztérium, illetve Vezérkari Főnökség osztályai anyagából válogatni. Mivel e szervek irattára 1944 végén igen hiányos, sokszor a kerületi parancsnokságok parancsaiban kivonatossan vagy teljes terjedelmükben közzétett szöveget találtuk csak meg. Erre a dokumentumok szerkesztett címében utalunk, megadva, hogy melyik kerületi parancsnokság közli a rendeletet. Az iratokat teljes terjedelmükben ismertetjük, kihagyásokat sehol nem alkalmaztunk. A dokumentumok kibocsátójának a nevét csak akkor írtuk az irat alá, ha az eredeti kibocsátási helyéről közöljük. Nem hagytuk meg az aláírást a kerületi parancsnoknál, amikor egy minisztériumi rendeletet közölnek kivonatossan, vagy teljes szöveggel. Az egyes dokumentumokban igen sok rövidítés fordul elő. Ezeket helyszűke miatt nem oldottuk fel mindenütt. A közismert és érthető rövidítéseket meghagytuk [mint pl.: pk. (parancsnok), ala. (alakulat), tü. (tűzér), gység. (gyalogság), táb. (tábori), hdm. (hadművelési) stb.], a kevésbé ismerteket, vagy valamely szerv nevének a rövidítését az első előfordulásnál mindenütt feloldottuk. Ennek ellenére a dokumentumok végén közzéteszük a rövidítések jegyzékét.

Közreadta: *Morva Tamásné*

I.

Budapest, 1944. augusztus 14.

AZ M. KIR. VEZÉRKAR FŐNÖKE SZERINT TISZTEK RÉMHÍREKET TERJESZTENEK. TISZTI PARANCSBAN A LEGSZIGORÚBB MEGTORLÁST HELYEZI KILÁTÁSBA

Megdöbbenéssel tapasztaltam, hogy ma, amikor az ellenség határainkon van és így az ország lakosságának a legnagyobb lelki ellenálló erőre és nyugalomra van szüksége és amikor a kormányzat és az illetékes polgári szervek mindent megtesznek, hogy a lehető legnagyobb erő kifejtést biztosíthassák és minden eszközzel küzdenek a kishitűség ellen, akkor éppen a honvédség körében akadnak olyanok, akik a rémhírek terjesztésével izgatják a polgári lakosságot és ily módon ártnak az ország érdekeinek.

Jelentéseket kaptam arról, hogy a tisztek eme rémhír terjesztése nemcsak a hátszágban, hanem a hadművelési terület hátsóbb részein is nagymértékben ta-

paszthalható. A jelentések szerint ebben azok a tisztek járnak elől, akik sebesülés, vagy más okból az arcvonalból hátra kerültek és nemcsak magántársaságban, hanem főleg vasúti utazásaik alkalmával fejtik ki ezt a káros tevékenységet.

Az elmúlt hetekben lezajlott a bolsevista orosz erők mindenki által biztosra várt támadása. A központi vezetés mindent megtett, ami hatalmában állott, hogy az arcvonalban álló magyar csapatok ezt a támadást sikeresen kivédhessék. Hogy e támadás kivédése mégsem a joggal várt eredménnyel járt, ennek más, rajtunk kívülálló okoktól eltekintve, részben egyesek — főleg tisztek — sokszor érthetetlen meg nem felelő magatartása volt az oka. E tekintetben a legszigorúbb kivizsgálást rendeltem el.

Valószínűnek látszik, hogy a rémhírterjesztők zöme főleg azokból kerül ki, akik így akarják menteni a jogos kritikát kiváltó magatartásukat és elfelejtkeznek arról, hogy elkövetett hibájukat ezáltal még újabbal tetézik. A háború kétségtelenül döntő szakaszába jutott, amelyben természetesen válságos helyzetek is adódhatnak.

Az ellenségnek a határainkon való megjelenése Magyarország helyzetében is súlyosbodást jelent, de azt reménytelenné nem teszi. Nem ez az első eset, amikor a Kárpátokban harcolnunk kellett, valószínűleg utolsó sem. A magyar katona hagyományos vitézsége önfeláldozó magatartása mindenkor tisztázni tudta a bekövetkezett válságos helyzeteket. A Kárpátok neve a magyar hősiességgel szorosan összenőtt. Nem tűrhetjük el ma sem, hogy egyesek gyávasága veszélybe sodorja az országot. Az önfeláldozó bátorság az erők összefogásával együtt most is feltétlenül meghozza a sikert. Ehhez azonban az kell, hogy a jövőben és saját erőnkben való hitet el ne veszítsük. Tudjunk és merjünk cselekedni és meghalni is, ha kell. Ebben a honvédségnek és ezen belül éppen a tisztikarnak kell jó példával előljárnia.

A tisztikarnak feladata, hogy a polgári társadalomban a naponta változó események hatása alatt itt-ott mutatkozó kishitúséget, reménytelenséget, csüggedést ellessenlyozza és ha lehet kiirtsa. Nem tűrhetem el tehát, hogy éppen egyes tisztek legyenek azok, akik pánikot és rémületet keltsenek.

Kötelességévé teszem minden tisztnek, hogyha egy tiszttársánál ilyen magatartást tapasztal, ellene a Szolgálati Szabályzatban előírtak szerint azonnal lépjen föl. Elrendelem, hogy azokat a tiszteket, akiket a rémhírterjesztésen tettenérnek, vagy akikre esetleges kivizsgálás során ennek elkövetése rábizonyul, illetékes parancsnokaik azonnal tartóztassák le, és ellenük a legszigorúbb megtorlást tegyék folyamatba.

Az utóbbi időben igen sok tiszt kapott névre szóló borítékban „Magyar Front” aláírású röplapot, melyben a tisztikar tagjait esküjük megszegésére és a harc beosztására szólítják föl. Tájékozással közlöm, hogy az aláírásként szereplő „Magyar Front” azonos a feloszlott „Kommunisták Magyarországi Pártja” utódjaként „Békepárt” néven titkosan működő bolsevista szervezettel. E szervezetnek a célja az, hogy kiütve a fegyvert a becsületesen harcoló magyar kezéből, megkönnyítse a bolsevista erők számára Magyarország szándékolt elárasztását.

Tudatában vagyok annak, hogy ennek az átlátszó propagandának egyetlen magyar tiszt sem fog áldozatul esni, kötelessége azonban minden tisztnek, hogy első sorban személyes példájával e bomlasztó törekvést a honvédségen belül már csírájában elfojtsa.

E parancsom kihirdetését és tudomásulvételét minden tiszt és hasonállású, az első kihirdetés alkalmával aláírásával tartozik igazolni. A továbbiakban e parancsom havonta egyszer a tisztikarnak kihirdetendő.

vitéz Vörös vezds.

Pécs, 1944. augusztus 16.

**A PÉCSI 4. KERÜLETI PARANCSNOKSÁG PARANCSÁBAN KIHIRDETI
AZ M. KIR. HONVÉD VEZÉRKAR FŐNÖKÉNEK RENDELETÉT,
AMELY SZERINT A FOGSÁGBÓL VISSZATÉRT KATONÁKAT
POLITIKAI MEGFIGYELÉS ALÁ KELL HELYEZNI**

A Vkf-e a 6571./M. hdm. 8. vkf. — 1944. VI. 30. sz. rendeletével a hadifogságból visszatértekkel való eljárást az alábbiakban szabályozta:

1. Mindazokat, akik orosz partizán hadifogságból visszatértek és a hdt. területén valamely pság-nál jelentkeznek, illetőleg, akiket valamely alakulat elfog, a budapesti rendészeti és katonagondozó állomáshoz fedezet mellett be kell kísértetni.

Az elfogott vagy önként jelentkező személyi adatait (név, rendfokozat, csapat-test, állománytest, születési hely, év, anyja neve, megjegyzés) hdt. pság-nak további jelentés végett be kell jelenteni.

A beérkezetteket a bpesti rendészeti és katonagondozó állomás a 101. táb. őrzlj. útján a hadműveleti területre az illetékes psághoz továbbítja.

2. Mindazokat a honvéd egyéneket, akik a déli határ mentén békeállománnyal vagy mozgósítottan határbiztosításra bevetett alakulatoknál teljesítenek szolgálatot és horvát partizánfogságból térnek vissza, az illetékes csapattest körletében 21 napos eü. vesztegzár alá kell helyezni.

Az igazoló eljárás lefolytatása után az igazoló eljárás iratait a szabadságára vonatkozó javaslattal együtt a HM. 2. oszt-hoz kell felterjeszteni.

A honvéd egyéneket a csapattest körletében való tartózkodásuk egész ideje alatt „K” szempontból megfigyelés alatt kell tartani.

Ezen alakulatokra továbbra is érvényben van a határszolgálatban saját hadseregbeli vagy fegyveres testülethez tartozó egyének egyenruhában fogságba jutását és idegen állambeli katona stb. egyének foglyul ejtését szabályozó 8514/eln. vk. —1941. sz. rendelet, amely szerint a fogságba jutást illetve a foglyul ejtést az illetékes pság-nak jelenteni kell.

HL. Pécsi 4. ker. pság. 1944. 3. sz. bizalmas parancs. Könyomatos.

Budapest, 1944. szeptember 17.

**FŐVEZÉRSÉG TISZTI PARANCSBAN ÍTÉLI EL A GYÁVÁN VISELKEDŐ
TISZTEKET**

A legutóbbi napok Magyarországot is érintő Románia-i eseményeivel kapcsolatban előfordult az az igen sajnálatos eset, hogy egy román határszélhez közel fekvő városban egy tiszt a rendőrség vezetőjéhez fordult és a zsidóvagyon lefoglalása alkalmával összegyűjtött gépkocsik rendelkezésre bocsátását követelte, hogy azokat a románok elől való menekülésre felhasználhassa. Magyarország háborújának ebben a válságos időszakában, amikor az események oly gyors ütemben s oly váratlanul követik egymást s a polgári lakosság helyes tájékozottsága ezekről természetesen igen hiányos, tág tere nyílik a legképtelenebb rémhír elterjedésének is. A rémhírektől felzaklatott idegrendszerű közönség a hatósági, különösen pedig honvédségi személyektől várja a megnyugtatót és az esetleges intézkedéseket. Ha azonban a honvédségi személyek részéről az említett tiszt eljárásához hasonló magatartást tapasztal, elveszti a fejét, és nyugtalansága pánikká fokozódik. A pá-

nikhangulat viszont beláthatatlan károk okozója lehet, s lehetlenné tesz minden tervszerű intézkedést.

Ma elsősorban a tisztikarnak kell jó példával előljárnia és nyugalmát, hidegvérét minden körülmények között meg kell őriznie. Ezzel ellentétes magatartás az egész honvédség tekintélyét aláássa. Nyomatékosan felhívom a tisztikar figyelmét, hogy a fentiekhez hasonló magatartást minden esetben a legszigorúbban fogom megtorolni.

vitéz Vörös vezds. s. k.

HL. HM. 1944. 1/ny. oszt. 1099/Bkb. Sokszorosított tisztázat.

4.

Pécs, 1944. szeptember 18.

**A PÉCSI 4. KERÜLETI PARANCSNOKSÁG KÖZLI A HM RENDELETÉT,
AMELY SZERINT FOKOZOTTABBAN KELL ELLENŐRIZNI A FRONTRÓL
VISSZATÉRT RUSZIN ÉS ROMÁN NEMZETISÉGŰ LEGÉNYSÉGET,
MUNKÁRA KELL BEOSZTANI ŐKET**

A HM. Ur. f. hó 1-én kelt 15 250/M 1/b—1944. sz. rendeletére:

Mindama állománytestek, amelyekhez a hdm. területről ruszin és román nemzetiségű leg-ség érkezett vissza, a visszaérkezett ruszin és román leg. számát e perancsom vételét követő 24 órán belül ide jelentsék.

Addig, amíg a visszaérkezett ruszin és román leg. munkásszázadokba való beosztására nem intézkedem, az érintett ala-ok a ruszin és román leg-et szigorú felügyelet mellett munkára alkalmazzák.

Felhívom a IV. oszt. figyelmét, hogy a területükön alkalmazott ruszin és román munkás-szd. parancsnokságok figyelmét hívja fel, hogy a ruszin és román legénységet fokozottabban kell ellenőrizni.

HL. Pécsi 4 ker pság. 1944. 19. sz. bizalmi parancs. Könyvomas.

5.

Pécs, 1944. október 18.

**A PÉCSI 4. KERÜLETI PARANCSNOKSÁG KIHIRDETI A HM ÉS A VKF
TÁJÉKOZTATÓJÁT AZ OKTÓBER 15-I ESEMÉNYEKKEK KAPCSOLATBAN**

Az 1604/Föv. hdm. 44. X. 16. sz. rendeletére:

A HM és a Vkf. Úr a honvédség tisztikarának szóló tájékoztatóját azonnali kihirdetés végett, teljtartalmúlag közlöm:

„A folyó hó 15-én történt eseményekkel kapcsolatban a honvédség és különösen a tisztikar tájékoztatására az alábbiakat közlöm:

1. A Kormányzó Úr — környezete elfogult és kishitű klikkjének befolyása alatt a nemzettől és a honvédségtől elzárva — úgy volt tájékozva, hogy egyrészt Németország a segítségnyújtásra, Magyarország pedig a bolsevizmussal szembeni fegyveres ellenállásra már nem képes, másrészt, hogy a bolsevizmussal kedvező fegyverszünetet köthet.

Ennek hatása alatt a Kormányzó Úr fegyverszüneti tárgyalásokat kezdett, amit a budapesti rádió be is jelentett.

2. Ez a bejelentés az ország egész közvéleményében, de főleg a honvédség tisztikarában egyrészt megdöbbentő meglepetést és mérhetetlen felháborodást keltett, másrészt rövidesen az is beigazolódott, hogy Magyarország a bolsevizmussal nem tud olyan fegyverszüneti megállapodást kötni, ami nem jelentené egyben az ország területének, lakosságának és életének teljes megsemmisülését.

A Kormányzó Úr ezt felismerve *önként* a német véderő védelme alá helyezte magát és nagy német szövetségésünk tanácsára olyan, kifejezetten és határozottan radikális magyar nemzeti politikai irányzatnak adta át az államvezetést, amely a legtöbb reményt nyújtja a magyar háborús erőforrások legteljesebb kihasználására, másrészt — mint a nemzet legszélesebb rétegeinek és szövetségeseink legteljesebb bizalmának hordozója — a Német Birodalom további támogatásának megnyerésére.

3. A kialakult új helyzet tehát minden tekintetben biztosítékot nyújt arra, hogy a magyar honvédség tisztikara és az egész magyar haderő szent életcéljának — Hazánk megvédésének — az adott körülmények között a lehető legnagyobb erő-kifejtéssel tudjon eleget tenni és megfelelni. A magyar tisztnek és általában a magyar katonának ugyanis nem volt soha, de különösen ma nincs magasztosabb és szentebb feladata, mint a Haza földjének megvédéséért az utolsó leheletig, az utolsó csepp vérig harcolni és küzdeni.

4. Fentiek alapján, mindaddig, amíg a magyar—német együttműködés részletkérdései rendszeres szabályozást nem nyernek, következőket rendelem:

a) Az 1. magyar hds. felett továbbra is a Hgr. Nord-Ukraine, a 2. és 3. magyar hds-ek felett pedig a Hgr. Süd parancsnokol minden hdm. vonatkozásban.

b) A hdm. vezetés tekintetében ezek a magasabb német főparancsnokságok felelősek.

Hazánk megvédésének érdekében eme előljáró német pság-ok intézkedéseit feltétlenül el kell fogadni és azokat maradéktalanul teljesíteni kell. Minden ezzel ellenkező értelmű régebbi intézkedés, vagy rendelet azonnali hatállyal érvényét veszti.

c) A magyar nemzet inkább, mint valaha is létéért, vagy nemléteért harcol, tehát minden tisztnek és katonának az a legszentebb és egyedüli kötelessége, hogy a harcot teljes önfeláldozással, a végsőkig folytassa. Aki nem így cselekszik, az nem méltó a magyar tiszt és magyar honvéd nevére és így ezekkel szemben a fennálló rendelkezések szerint kell eljárni.

Végül pedig, ami a német és magyar együttműködésben a múlt kölcsönös bizalmatlanságából fakadó sűrűlődségi felületeket illeti (alárendeltségi viszonyok, öktörzsek, stb.), ezek kihatásait mindenki viselje türelemmel mindaddig, amíg a biazalom helyreállításával párhuzamosan ezek a kérdések is elintéztést nyernek. Mindenki meg lehet győződve, hogy mindezek a kérdések — nagy szövetségésünk irányító szerepét elismerve — olyan rendezésre kerülnek, ahogy azt a magyar szuverenitás, az egyenrangú fegyvertárs és a magyar önérték megkívánják.”

HL. Szekszárdi állomásparancsnokság, 1944. 537/M. Sokszorosított tisztázat.

6.

Szekszárd, 1944. október 18.

A SZEKSZÁRDI ÁLLOMÁSPARANCSNOKSÁG JELENTI A PÉCSI 4. HONVÉD
KERÜLETI PARANCSNOKSÁGNAK, HOGY A NÉMETEK LOVAKAT
ÉS SZEKEREKET REKVIRÁLNAK A POLGÁRI LAKOSSÁGTÓL

Jelentem, hogy Szekszárdon, Bonyhádon, Alsónyéken és a környéken a német alakok a polg. lakosságtól rekviálnak ojműveket és lovakat.

Így Bonyhádon 36 ojmű-t, Szekszárdon 57 ojmű-t, Alsónyéken 6 ojmű-t a megfelelő lovakkal lefoglalták.

Kérek sürgős intézkedést a kocsik és lovak visszajuttatása ügyében; — Kérem utasítani a német pság-okat, hogy forduljanak igénylésükkel az illetékes bev. közp-hoz, mert ha ez így tovább folytatódik, úgy saját szükségletünket nem tudjuk kielégíteni.

A lakosság elégedetlensége különösen az őszi vetések fontossága miatt is fokozódik.

HL. Szekszárdi állomásparancsnokság 1944. 533/M. Géptávirat fogalmazványa.

7.

Budapest, 1944. október 20.

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM RENDELETE SZERINT A LEVENTÉKBŐL FELÁLLÍTOTT MUNKÁSSZÁZADOK A KATONAI BÜNTETŐTÖRVÉNYKÖNYV HATÁLYA ALATT ÁLLANAK

Felmerült kételyek eloszlátása végett tájékoztatásul közlöm, hogy az 1944. évi augusztus hó 18-án 724/M. 42—1944. és az 1944. évi október hó 10-én 905/M. 41.—1944. szám alatt kelt rendelettel felállított katonai munkásszázadokba beosztott 18—20 éves, illetőleg III. korcsoportbeli [N—2. jelz. Ut. II. R. 1. Cím 12. § (1) és (2) bek.] levontkötelesek a Hvt. 19. § (5) bekezdésében meghatározott hadkötelezettségi alapon katonai szolgálatra vétettek igénybe, ezért a honvédség tényleges állományába tartoznak (60 001/eln. 1. ny.—1944. sz. körrend. H. K. Szabályrend. 1944. évi 38. sz.) és a katonai büntetőtörvények hatálya alatt állanak. (Kbp. 11. § 1. p., Ktbtk. 1. 7).

Az illetékes honvéd kerületi parancsnokságok bíróságainak vezetői gondoskodjanak arról, hogyha az ilyen alakulatoknál a szökés büntettére a rögtönbíráskodás kihirdetése esetleg még nem történt meg, ez haladéktalanul pótolassék.

HL. HM. 1944. 1/ny. oszt. 16564/M. Sokszorosított.

8.

Pécs, 1944. október 27.

A PÉCSI 4. KERÜLETI PARANCSNOKSÁG KÖZZÉTESZI A HM RENDELETÉT A HONI HADSEREGPARANCSNOKSÁG MEGALAKÍTÁSÁRÓL

A HM. f. é. X. 23-án kelt 5165/M. 1. a.—1944. sz. rendeletére:

A HM. úr a „Honi hadseregpáncsnokság” megalakítására vonatkozó rendeletét teljertartalmúlag közlöm:

„1. A Miniszterelnök úr a hátországban folyó kiképzés irányítására és az országvédelemben résztvevő összes alakulat vezetésére

„M. kir. Honv. honi hadseregpáncsnokság”-ot rendszeresített és a honi hds.pk-ául

*Ternegg Kálmán altábornagy-ot*¹ nevezte ki.

2. A honi hadseregpáncsnok feladata:

A hátországban folyó kiképzés irányítása, a csapat, a tanfolyami és haderón kívüli kiképzés közötti összhang biztosítása a háborús cél kizárólagos szemelótt tartásával.

¹ Ternegg Kálmán 1945. január 1-ig volt a honi hadsereg páncsnoka, Szálasi akkor felmentette és a légierők páncsnokává nevezte ki.

Az országvédelemben résztvevő egységek és szervek kiképzését külön intézkedések szerint vezeti és irányítja.

Feladatát elsősorban a helyszínrre történő kiszállással és a VKF. nevében adott közvetlen utasításokkal végzi.

3. Alárendeltségek szabályozása:

A honi hadsereg parancsnokának, mint a honvédelmi miniszter és a vezérkar főnökének a kiképzés irányításával megbízott legmagasabb közegének az összes felügyelőket,

a nevelő és képző intézeteket (Szakoszt. a kik.oszt.-ba beleolvadó H. M. 9. oszt.) a leventék és nemzetőrök országos parancsnokán keresztül az összes Levente intézményeket és a Nemzetőrséget alárendelem.

Ezen kívül kiképzés és országvédelem szempontjából a honi hadseregpáncsnoknak az I. hdt.pszág. és a ker.pszág-okon keresztül a hátországbán lévő hdm. feladattal nem rendelkező összes pszág-okat és ala-okat, törzspótala-okat és Kikfeketeket alárendelem.

A honi hadseregpáncsnok alárendeltjei felett hadseregpáncsnoki hatáskörrel páncsnokol.”

HL. Pécsi 4. ker. pszág. 1944. 48. sz. páncs. Kőnyomatos.

9.

1944. október 31.

AZ 1. HONVÉD HADSEREGPÁNCNSOKSÁG KÖZLI A FŐVEZÉRSÉG RENDELETÉT A HARCOS SZELLEM BIZTOSÍTÁSÁRÓL

A Föv. 1976/Föv. hdm. 44. X. 20. számú rendeletét az alábbiakban közlöm:

„Mind gyakrabban és több seregtesten kell tapasztalnom, hogy egyes csapatok ellentétben az ország súlyos helyzetével az elg-el szemben igen gyenge helytállást tanúsítanak. Ma amikor az ország élet-halál harcát vívja és a harcoló honvédség mögött az egész nemzet felsorakozik, hogy a győzelemig folytassa a harcot, ha kell, könyörtelen rendszabályokkal is biztosítani fogom, hogy a honvédség minden tagja hiány nélkül megtegye esküjében fogadott kötelességét. A hősiesség helytállás hiányának két okát látom:

1. A leg. gyenge erkölcsi értéke.

2. A pk-ok erélytelensége.

1.-hez: A leg. erkölcsi értékének növeléséhez elsősorban a felvilágosító propagandára van szükség. Fel kell tárnai előttük a nemzet sorsát, ha ebben a küzdelemben elbukik. Meg kell értetni minden emberrel, hogy ez a harc nem kevesebbért, mint a nemzet és annak minden tagja életéért folyik. A felvilágosító propaganda hatásosabbá tételére harctért megjárt és az itthoni helyzettel teljesen tisztában lévő ti-eket, thts-eket és egyéb propagandista közegeket fogok kiküldeni, hogy azok a hads. tisztjeinek és leg-ének megfelelő formák között megvilágítsák az itthoni arcvonal szilárdságát, győzelemben vetett hitét és egységes akaratát a harc tovább folytatására, a végső győzelemig. Mind ez azonban hatástalan marad, ha a szakasz, szd., zlj-pk-ok nem élnek lelkiileg együtt alárendeltjeikkel, ha az ország komoly helyzete nem jelent lelki kapcsolatot közöttük. Hiába a propaganda... A pk-nak személyes lelki kapcsolat útján meg kell értetni az utolsó harcossal is, hogy a haza, családjának, gyermekeinek és az ő sorsa és jövője az ő helytállásától függ, ezeknek a leg-el állandó kapcsolatban lévő pk-oknak kell alárendeltjeiket a végsőig való hősiesség ellenállásra előkészíteni és adott esetben a helytállást kierőszakolni, ha kell a legerélyesebb magatartással is.

2.-höz: Szabályzataink és kiadott rendeleteink megadják a módot, hogy minden pk. akaratát akár a legdrasztikusabb eszközök igénybevetelével is keresztül vigye. Ez nemcsak a jog, hanem kötelesség is, aki ezzel a jogával adott pillanatban élni

nem tud, nem való pk-i beosztásba. Ezért elrendelem, hogy mindazokat, kik beosztásukban nem a súlyos helyzet megkívánta eréllyel vezetnek és nem tudják megakadályozni, hogy csap-uk szétessék, azonnal fel kell váltani és ellenük a hadbírói eljárást meg kell indítani. Minden meg nem felelő pk-ot rangra és korra való tekintet nélkül, olyanokkal kell helyettesíteni, kik vezetési képességüket, erélyüket és megingathatatlan harcos szellemüket az eddigi küzdelmek során beigazolták.

E pcs-om végrehajtását a hds.pk-ok és ö.harccsop.pk-ok a legszigorúbban ellenőrizték."

HL. 1. honv. hds. pság. 1944. 74. sz. parancs. Nyomtatott.

10.

Kaposvár, 1944. november 4.

A SZEGEDI 5. HONVÉD KERÜLETI PARANCSNOKSÁG KIVONATOSAN
KÖZLI AZ M. KIR. HONVÉD VEZÉRKAR FŐNÖKÉNEK RENDELETÉT,
AMELYBEN RAZZIÁKAT RENDEL EL A KATONASZÖKEVÉNYEK
ELFOGÁSÁRA

A m. kir. honvéd vezérkar főnöke 4300/föv. agi. 1944. X. 20. sz. rendeletével az eddig e tárgyban kiadott rendeleteit hatályon kívül helyezve, az ország és honvédség fegyelmének megszilárdítása érdekében a Belügyminiszter úrral egyetértésben katonaszökevények, honvédségi anyag felkutatására az egész ország területén legszélesebb körű gyakori razziák tartását rendelte el.

A razziákat az I. fokú rendőrhatóságok (rendőrkapitányságok és főszolgabírák) kezdeményezik és vezetik. A razziákhoz karhatalmi segílyt nyújtanak az I. fokú rendőrhatóság területén állomásozó honvédségi alakulatok, határrendészeti és tábori rendészeti szervek. Razziákat mindenkor a rendőrhatóságok szervezik meg és hajtják végre. Azok vezetéséért és technikai lebonyolításáért a rendőrhatóságok által kirendelt közeg felelős még akkor is, ha alacsonyabb rangú (fizetési osztályú) a honvédségi egységek pk-nál. A honvédség, illetőleg a htr. szervek közreműködését az állomásparancsnokság, az előljáró pk-ok és az I. fokú rendőrhatóságok egyetértően szabályozzák. A razziákon közreműködő honvédségi alakulatok ténykedése csak az alábbiakra terjedhet ki:

1. Katonai egyenruhát viselő személyek igazoltatása.

2. Elfogott, vagy őrizetbe vett honvéd személyek (katonaszökevények stb.) behívási parancsnak ellenszegülők és honvédségi (kincstári) anyagoknak a helyszínen történő azonnali átvétele és a honv. állomásparancsnokhoz való bekísérése (beszállítása.)

3. Egyes területek, városrészek lezárása (kordonszolgálat) Honvédségi és htr. ala-ok tagjai, járőrei stb. polgári személy igazoltatásánál, vagy házkutatásnál nem működhetnek közre. A kivezényelt ala-ok pk-ai személyesen felelősek a feladat megoldásáért és különösen azért, hogy semmiféle törvényellenes ténykedés, erőszakoskodás, vagy túlkapas ne forduljon elő. A kat.szökevények és bevonulási kötelezettségüknek eleget nem tett személyek elfogása érdekében tartott razziákat egyúttal a jogtalanul eltulajdonított (úgynevezett zugforgalomba került) honvéd (kincstári) anyagok felkutatására és összegyűjtésére is fel kell használni. E rendelet nem érinti a Szolg. Szab. I. rész 456. pontjában foglaltakat.

A megtartott razziák helyét, számát és eredményét az ápk-ok (szálláskörlet pk-ok stb.) minden hónap 25-ig ide (Vk. oszt.) jelentse.

A belügyminiszter úr erre vonatkozó alárendelt szerveinek kiadott 202 982/1944. VII. számú rendeletét az ápk-ok a legközelebbi rendőrhatóságnál tekintsék be.

HL. Szegedi 5. ker. pság. 1944. 77. sz. parancs. Nyomtatott.

11.

Pécs, 1944. november 7.

A PÉCSI 4. HONVÉD KERÜLETI PARANCSNOK KÖZLI AZ M. KIR.
VEZÉRKARI FŐNÖK RENDELETÉT, AMELY SZERINT MINDEN ÉLVE VAGY
SEBESÜLTEN ELFOGOTT HADIFOGOLYÉRT PÉNZJUTALOM JÁR

3056/Föv. agi.—1944. XI. 4. sz. rendeletére:

A Vkf. úr az értékesebb hadifoglyok ejtőinek pénzbeli jutalmazását rendelte el. Pénzbeli jutalom fizetendő ki minden orosz származású tiszt, politikai tisztviselő (G. P. U., stb. közig. tisztviselő) élve, vagy sebesülten történt elfogása után, és—pedig századparancsnokok vagy hasonállásúig bezárólag 50 p., ezredparancsnokig bezárólag 100 p., ezredparancsnoktól fölfelé 150 p. Ezenfelül vállalkozásuk alkalmával foglyul ejtett elg. leg. után is 20 p fizetendő ki.

Ezen jutalmat az ejtőernyővel ledobott ügynökök, partizántisztek stb., után is ki kell fizetni.

A pénzjutalom kifizetését: a fogolyejtő közvetlen tiszt előjárója által kiállított és a ker. pság. Vk. oszt. vezetője által aláírt igazolvány alapján az illetékes számadótest pság-ok, gazd. közig. önállóított alosztályok eszközölkék. Az ily címen kifizetett összegeknél a pn. vonatkozó tételénél a Megjegyzések hasábjában a „Pfk. 64” tétel jelzést tüntessék fel.

HL. Pécsi 4. ker. pság. 1944. 48. sz. parancs. Könyomatos.

12.

Pécs, 1944. november 8.

A PÉCSI 4. KERÜLETI PARANCSNOKSÁG A FŐVEZÉRSÉG
RENDELETE ALAPJÁN BEVEZETI A KÜLÖNLEGES KÖZIGAZGATÁST

1. Klg. közigazgatás bevezetése az ország területén. 25 137/M. vk.—1944.

Mihez tartás végett közlöm, hogy a Vkf. úr 1944. okt. 30-án kelt 4800/Föv. agi.—1944. sz. rendeletével az ország egész területét hdm. területté nyilvánította és a m. kir. minisztérium 1500/1944. M. E. sz. rendelete szerint a különleges közigazgatást az ország egész területére bevezette. A klg. közigazgatást a 4. h. ker. területén Pécs szab. kir. város, Baranya, Tolna és Somogy vármegyék, továbbá valamennyi járás első tisztviselője mellett működő katonai parancsnokságok végzik. A kat. pság-ok működésére vonatkozó irányelveket 1944. évi november hó 7-én kelt 25 138/M Vk.—1944. sz. rendelettemmel külön adtam ki.

HL. Pécsi 4. ker. pság. 1944—45. sz. bizalmas parancs. Nyomtatott.

13.

Budapest, 1944. november 10.

BEREGFY KÁROLY HONVÉDELMI MINISZTER PARANCSA A
FEGYELEM MEGSZILÁRDÍTÁSÁRÓL

A jelenlegi háborús helyzet, az áttelepülések és az összeköttetés nehézségei feltétlenül megkövetelik, hogy az alárendelt pság-ok munkájukat öntevékenyen végezzék, a helyzetkövetelte intézkedéseket a felelősség teljes vállalása mellett megtegyék, minden felesleges kérdezősködést kerüljenek és ne várjanak minden részletre vonatkozó központi intézkedést.

A nagy cél mindenki előtt ismeretes: *minden rendelkezésre álló erő szervezett bevetésével országunk védelme, majd a győzelem kicsikarása nagy szövetségesünk oldalán.*

E cél elérése érdekében minden rendű és rangú parancsnok öntevékeny vezetésére a következő irányelveket adom ki.

1. *A honvédség fegyelmét a legkíméletlenebb eszközökkel is biztosítani kell. A fegyelem külső formáságainak soha oly jelentősége nem volt, mint most.* Egy hadsereg széttűlése az első kigombolt makkgombnál és az első hanyagul teljesített tiszteletadásnál kezdődik. Követelje meg, hogy minden tiszt nyitott szemmel járjon az utcán és ne legyen rest minden szabálytalanságot azonnal szóvá tenni és a megtorlásról gondoskodni. Ha ezen a téren elnézők vagyunk, saját halálos ítéletünket pecsételjük meg.

2. Minden rendelkezésre álló eszköz bevetésével fel kell kutatni a honvédség és a hadiüzemek szökevényeit. Razziák megtartására és a szökevények megtorlására 15 499/M. 1/a.—1944. sz. alatt intézkedem.

Ezen a téren a legnagyobb erélyt és öntevékenységet várom el. Ma már kíméletnek és elnézésnek az élet-halál harcunk szabotálóiival szemben helye nincs. Az ország legeldugottabb helyén is köztudomásúvá kell válni, hogy a szökevények elnyerik méltó büntetésüket. Ezért valahol mindig kell ellenőrzésnek lennie és a megtorlásnak gyorsnak, kíméletlennek és nyilvánosnak kell lennie.

3. A rendelkezésre álló emberanyagot a lehető leggazdaságosabban használja ki. A már idejét múlt mentesítésekre (például: erdélyi földbirtokos) ne legyen tekintettel. Aki jelenleg a hadigazdálkodásban nélkülözhető, azt igénybe kell venni minden tekintet nélkül arra, hogy milyen jogcímen nyert mentesítést.

A háború céljait szolgáló munkálatok elvégzésére minden munkaképes férfit és nőt rangra és származásra való tekintet nélkül fel kell használni.

Végre szűnjék meg az az állapot, hogy a magyar közép és főleg felső osztály („úri emberek”) fásult közönnyel, páholyból nézzék a nemzet sorsát tán örökre eldöntő élet-halál harcot.

4. Az áttelepülések egyrészt az ala-ok állandó mozgását, másrészt egyes területek túlszűfoltóságát idézik elő.

Minden ker.pk-nak elsőrangú kötelessége tehát, hogy itt rendet teremtsen és rendet tartson. Megkövetelem, hogy a ker. pságnak a területén elhelyezett minden alakulatról tudomása legyen, azokat kézben tartsa, vezesse. Ellenőrizze, hogy az ala-ok hasznos munkát végezzenek — feleslegesen anyagot és személyeket ne költsenek le.

A főrőhelyek gazdaságos felhasználására irányelveimet már kiadtam.

Ezen a téren a legnagyobb öntevékenységet és találékonyságot várom el. Főrőhelyeknek egyéni kényelmet szolgáló igénybevitelét törje le. Rögtönzésekkel teremtsen elhelyezési lehetőségeket (barakok, földkunyhók stb.). A parlagon heverő munkáskezeket erre használja ki.

5. Minden eszközzel gondoskodjék arról, hogy a kiképzést végző ala-ok munkájukat zavartalanul folytathassák. A legelsőbb rangú feladat az, hogy a harcoló hadseregünk személyi utánpótlását minden körülmények között biztosítsuk. Ezért a kik. szükségleteit még a kik-el nem foglalkozó ala-ok rovására is biztosítsa. Minden oktalan panaszkodást és tehetetlenkedést gyűrjön le.

Ki kell irtani tisztikarunkból azt az energiátlanságot, céltalan fecsegésre való hajlamot, minden áron való kritizálást, amit 20 év helytelen nevelése beléjük oltott.

6. A belrend fenntartásáról megelőző rendszabályokkal gondoskodjék. E téren a közíg. hatóságok munkáját kísérvé állandóan figyelemmel. Legyen tájékozva az általános hangulatról. Minden rendezavarást azonnal — külön felsőbb utasítások kikérése nélkül — vaskézzel törjön le.

Akadályozza meg, hogy az elg. közeledéséről szóló rémhírek stb-k alapján a közígazgatási, közbiztonsági és postaszemélyzet állomáshelyét idő előtt otthagyja.

7. A területén elhelyezett német ala-ok parancsnokságaival megfelelő összeköttetést tartson. A magyar és német ala-ok között biztosítsa azt a bajtársias együttműködést, ami a szövetséges viszonyból következik. Ennek megfelelően küszöböljön ki minden súrlódást, ami esetleg magyar és német ala-ok között felmerülne.

Határozott, de udvarias fellépésével akadályozza meg, hogy a polgári lakosságot esetleg alantasabb német szervek túlkapásai miatt indokolatlan károsodás érje.

8. Figyelmeztetek mindenkit, hogy rendelkezéseim végrehajtását meglepő szemléimmal személyesen fogom ellenőrizni, ezenkívül mozgó ellenőrző törzsemmel (tábornokokkal stb.) ellenőriztetem. Ezeknek feladata helyszínen rendet csinálni, felelősségre vonni, a felelős előljárókat nekem bejelenteni.

Aki mint pk. nem tud fegyelmet, rendet tartani területén belül, az ellen a legkíméletlenebb megtorlást fogom alkalmazni!

Beregfy s. k. vezds.

HL. HM. 1944. 1/a. oszt. 6016/M. — Könyvomas.

14.

Budapest, 1944. november 21.

A HONVÉDELMI MINISZTER A MÁR NÉMETORSZÁGBA KIVITT 5000 FŐ
LÉGVÉDELMI TŰZÉREN KÍVÜL ÚJABB 5000 FŐ ÚJONCOT AD ÁT A
LUFTWAFFE SZÁMÁRA

A német Luftwaffe számára a már kintlévő 5000 fő lgv. tüzéren kívül egyelőre újabb 5000 fő lgv. tüzér újoncot indítok útba 1944. XI. 30-ig Németországba.

A személyek kiválasztására és kiküldésére az alábbiakat rendelem:

1. Elsősorban már behívott, de lgv. tü. kik-ben nem részesíthető újoncok, másodszorban 18—40 éves Ka. osztályozású ki nem képzettek lehetnek.

2. Minden 700 fő után egy legalább szükségképpen németül tudó tisztet és 1 kiképzett póttartalékos karp-ot is át kell adni. Mind a tisztek, mind a karp-ok bármely fegyvernemtől vehetők. (Lgv. tüzérek képezik át őket).

3. A lgv. erők tiszthiányára való tekintettel a lgv. erők rendelkezésére bocsátok:

a 2. ker.től 16 tisztet és 8 kik. pt. karp-ot,

a 3. ker.től 17 tisztet és 8 kik. pt. karp-ot,

a 4. ker.től 17 tisztet és 9 kik. pt. karp-ot, (bármely fegyvernemtől lehetnek)

4. A kiszállítottak a „Németország”-i magyar lgv. csop. pk-nak (Wenke Ferenc ezds-nek) lesznek alárendelve. Jogállás, illetmény, szabadság stb. (tehát minden részlet tekintetében) a csoportra kiadott korábbi rendeletben elrendeltek mérvadóak.

5. Az útnakindítás polgári ruhában, kincstári felszerelés nélkül történik. Tisztek és karp-ok egyenruhában indulnak útba. A lgv.-o.pszág, a Kszv-vel egyetértésben gondoskodják arról, hogy fűthető vasúti szerelvények álljanak rendelkezésre, melyek az utazás alatt az élelmezésről is gondoskodnak. (Német öti. útján).

6. A berakó helyeket a Közúti Szállításvezetéssel egyetértésben a Lgv. erő pság. jelöli ki.

7. A berakó helyekre a kijelölteket a Kszv. intézkedései szerint a ker. pság-ok indítják útba. A menet alatti ellátásokról a berakásig gondoskodjanak. A 3. pontban felsorolt tisztek és karp-ok irányítását a Lgv. erő pság-a a ker-pság. tudomására fogja hozni.

8. A kirendelteket 8—12 havi szolgálat után esetleg ki nem képzettekkel fogjuk felváltani. Erre annak idején a lgv. erő pság. tegyen javaslatot.

9. Kívánatos, hogy a németek az újoncokból alsóbb vezetőket is képezzenek ki. A kiképzésre és az előléptetésre (beleértve a póttart. karp-okat is) Wenke ezds. tegyen javaslatot a Lgv. erő pság. útján.

Beregfy vezds. s. k.

HL. HM. 1944. Szerv. Csfség. 36171 Bkb. Sokszorosított tisztázat.

1944. november 25.

**HONVÉDELMI MINISZTERIUM RENDELETE A NYILAS FEGYVERES
NEMZETSZOLGÁLATBAN RÉSZT VEVŐ HIVATÁSOS KATONÁK
ÁLLOMÁNYVISZONYÁT SZABÁLYOZZA**

A Hungarista párt fegyveres alakulatainál szolgálatot teljesítő katonakötelesekkel szemben követendő eljárás:

1. A rendkívüli viszonyok megfelelő Htr. közegek biztosítását tették szükségessé. E célra egy Htr. pótzlj. felállítására volt szükség, melyre nézve f. évi 5348/M. 1/a.—1944. sz. rendelet intézkedett.

2. A „Halálfejes légió” feloszlik! Ki nem képzett embereit a „Hunyadi SS” hadosztálynak adja át, a Htr. szolgálatra alkalmasokat pedig a Htr. pótzlj. állományába kell áthelyezni! Erről az érdekelt állománytesteket a Htr. pótzlj. értesíti.

3. Megalakult ezenkívül „fegyveres nemzetszolgálat” elnevezés alatt a párt fegyveres testülete. E testület a B. M. úrnak van minden tekintetben alárendelve és a csendőrség és rendőrség mellett annak harmadik fegyveres testületét képezi.

Tagjainak egy része hivatásos honvéd egyén.

Egyes önként jelentkező ht. egyéneknek a „fegyveres nemzetszolgálat”-ba való áthelyezését esetenként meg fogom engedni. Az ilyen honvédegyének részére a fegyveres nemzetszolgálatnál teljesítendő próbaszolgálat céljából 3—6 havi szabadságot engedélyezek és őket a fegyveres nemzetszolgálat pótkeretéhez helyezem át.

A szabadság elteltével — amennyiben a „fegyveres nemzetszolgálat” főparancsnoksága nevezetteket végleg átveszi, őket szkvb.-ba helyezem.

A „fegyveres nemzetszolgálat” ht., tsz. és tart. honvéd tagjai részére az 1. sz. melléklet 1/a melléklet szerinti hadiállománnyal a „fegyveres szolgálat pótkerete” elnevezés alatt egy pótkeretet állítok fel. Felállítja az I. hdt. pság.

A személyek beosztására a II. Csf., illetve 10 oszt. gondoskodjék.

4. A Htr. pótzlj. és a „fegyveres nemzetszolgálat pótkereté”-be át nem helyezetteket ezentúl be lehet hívni.

5. A Hungarista párt számára nélkülözhetetlen nt. személyek meghagyását a jövőben kizárólag Dr. Csia Sándor aláírása alapján lehet tárgyalás alá venni.

1. db. mell.

Beregyfő vezds. s. k.

HL. HM. 1944. 1/a. oszt. 6104/M. Könyvomas

1/a A 226/1—1945. sz. hadiállománytábla szerint a pótosztályhoz 6 tiszt, 39 legénység, 4 ló, 2 országos jármű (szekér) kerül beosztásra.

Szombathely, 1944. december 18.

**A SZOMBATHELYI 3. KERÜLETI PARANCSNOKSÁG KÖZLI A
HM RENDELETÉT A HUNYADI SS GRÁNÁTOS HADOSZTÁLYBA VALÓ
JELENTKEZÉS MEGHOSSZABBÍTÁSÁRÓL**

A HM. Úr f. é. december hó 14-én kelt 93 115/el. n. 10.—1944. sz. rendeletét az alábbiakban közlöm:

„A 86 281/el. n. 10.—1944. sz. „Hunyadi” magyar fegyveres SS gránátos hadosztály felállítására kiadott rendeletet kapcsán.²

A magyar „Hunyadi” fegyveres SS. gránátos hadosztályba való önkéntes jelentkezés határidejét január 15-ig meghosszabbítom. Felhívom, hogy az önkéntes je-

² A rendeletet 1944. október 26-án adták ki. Az 1944. november 22-én 91.007/el. n. 10. sz. alatt kibocsátott rendelet a jelentkezés határidejét december 15-ig hosszabbította meg és

lentkezés a nemzet érdekében áll, ezért helyes propagandával olyan módon szorgalmazza azt, hogy az új jelentkezőkkel összesen négy SS. hadosztály emberanyaga kiteljen.

Az eddigi eredmény két hadosztály felállítását teszi már lehetővé.

Az önkéntes jelentkezők zöme a 17—20 éves korcsoportbeli leventékből kívánatos, ezért a honv. kerületi levente parancsnokok és a kieg. ker. lev. parancsnokok buzdító tevékenységére helyezek nagy súlyt.

A jelentkező legénységet valamint hivatásos és tartalékos tiszteket jelentkezősük után azonnal Rajká-ra (Moson megye) az SS hadosztályok jelenlegi kiegészítő helyére kell útbaindítani.

Mivel a tiszteket véglegesen a HM. engedi át, őket vezényelteként kell tekinteni, ezért ideiglenes beosztást nyernek. Mindaddig tehát, míg végleges átengedésükről, vagy visszatartásukról a tisztek az SS. Ersatzkommando útján a H. M.-től döntést nem kapnak, a „Kötelezvény”-t nem írhatják alá. Ezt csak átengedésük után töltsék ki és terjesszék fel közvetlenül hozzám. (H. M. 8/b. oszt.)

Az előző bekezdésben foglalt a tisztek átengedésének módjára vonatkozó rendelkezéseket a Honvédségi Rendeletek legközelebbi számában megjelenő 599 073/10.—1944.³ számú H. M. rendelet szerint kell értelemszerűen alkalmazni. Ezért ennek végrehajtása megfelelően módosul.

A jelentkezők határideje a kiadásra kerülő rendelet szerint később kerül megállapításra, tehát a jelentkezőket a fenti rendelettel megállapított 1945. I. 15-e nem befolyásolja.

A kiadásra kerülő rendelet szerint csak a 2. és 3. kerületi parancsnokság kiegészítő parancsnokságai folytatnak toborzást. Az áttelepülni kényszerült kiegészítő parancsnokságok helyett a budapesti 2. kiegészítő parancsnokság felszámoló kiegészítő csoportjából alakított, „Hunyadi” toborzó bizottság fog működni Magyaróvárott.”

HL. Szombathelyi 3. ker. pság. 1944. 116. sz. parancs. Nyomatott.

17.

Szombathely, 1944. december 18.

A SZOMBATHELYI 3. KERÜLETI PARANCSNOKSÁG RENDELETE A KATONASÁG ÉS A POLGÁRI LAKOSSÁG ERŐDÍTÉSI MUNKÁKNÁL VALÓ FOGLALKOZTATÁSÁRÓL

A HM. Úr 101 295/el. n. 1. a.—1944. sz. rendelete¹ alapján a 3. ker. kat. közig. pk. által az I. és II. fokú kat. közig. pság-oknak f. hó 14-én 252/köz. kat.—1944. sz. a. kiadott intézkedését tudomásul és foganatosítás végett teljes tartalommal közlöm:

1. A honvéd Vezérkar Főnöke megállapította, hogy sem a honvédség, sem a lakosság nem teljesíti a hazánk védelmére szükséges feltétlen erőkiejtést.

2. Ezért elrendelte, hogy a kat. közig. szervek a polg. szervekkel összhangban azonnal szervezzék meg a rendelkezésre álló munkaerőt és azt a kívánt helyen feltétlenül vessék is be.

3. Szervezzék tehát minden község munkáscsoportokat (egyenként egy munkavezető és kb. 20 főből), úgy, hogy ezek a reájuk várható munka elvégzésére alkalmasak legyenek. (Pl. nehéz földmunkához a megfelelő szerszámmal rendelkező férfi munkaerőkből és női kiegészítő fiatal munkaerőkből álló nehéz földmunkás

kiterjesztette azoknak a körét, akik jelentkezhettek. December 14-én a határidőt 1945. január 15-ig, majd „később meghatározandó napig” hosszabbították meg. 1945. január 17-én a kiképző és felállító központokban kiképzés alatt állók számára betiltották a jelentkezést. (Lásd a 22. sz. iratot.)

³ Megjelent december 15-én a Honvédségi Rendeletek 1944. évi 69. számában. A rendelet szerint a ténylegesen szolgáló főtisztek és legénység jelentkezését is el lehetett fogadni. 3 napenként a jelentkezőkről készült névjegyzéket fel kellett terjeszteni a HM. 10. osztályára.

⁴ A rendeletet 1944. december 10-én adták ki, megjelent 1944. december 21-én a Honvédségi Rendeletek 72. számában.

csoportokat; könnyebb munkára főleg női és idősebb férfi munkaerőt, fa munkáláshoz szakmunkásokból álló famunkás csoportot, talicskával rendelkezőkből kubikos csoportot, stb., stb.) Ehhez természetesen nemcsak a munkásosztályt, hanem az úgynevezett intelligenciát is be kell szervezni.

4. Ha ezeket munkába állítjuk, akkor a munkaidőt is pontosan szabályozzuk és tartassuk be. Ellenőrizzük, hogy mindenki komolyan dolgozzék. Esetleg napi minimális munkateljesítményt követeljük.

5. Munkasürgősségi sorrend:

- a) Erődítési munka,
- b) útkarbantartás,
- c) mezőgazdasági munka,

a-hoz: Az országvédelem megkívánta helyeken már folyik az erődítési munka.

Ahol szervezetszerű erődítési munka nem folyik még, ott is a városi és jár. kat. pság-ok, mint állomásparancsnokságok kötelessége, hogy a község (város) *védelmére szükséges erődítési munkát kezdeményezőleg azonnal elrendelje. Az a fontos, hogy további terület feladás szükségessége esetén a visszavonuló csapatok minden helységnél védelemre alkalmas védelmi berendezéseket találjanak, abban megkapaszkodhassanak, vagy lerohanás ellen abban a helyi kh. (karhatalmi) osztag a helységet védeni tudja. A városi és jár. kat. pk-ok szemrevételezzék a községeket, készítsenek védelmi tervet és ennek alapján rendeljék el a védelmi munkálatokat. Súly a páncélelhárítás legyen. A fontosabb útvonalakon és útsomópontokon fekvő községek védelmi tervét a vm-i kat. pk-ok tervezik. Az er. munkálatokról vázlatot kell készíteni és a községben lévő megbízható szerv (községi kat. pk., vagy ha ez nincs bíró, vitéz) őrizetében kell hagyni, hogy a beérkező csapatok pk-ainak átadhassa.*

A harckocsibiztos tereprezseket az erődítési vázlaton fel kell tüntetni.

A helységek körvédelméhez irányelveket 1 vázlattal mellékelek.

b-hez: Útkarbantartás:

Minden községben az útkarbantartásért elsősorban a háztulajdonost, a házban lakókat kell felelőssé tenni a ház előtt elterülő útszakaszért. A többi útszakaszért egészen a község határáig községenként útkarbantartó osztagokat kell megszervezni erélyes parancsnokkal. A köves utakról minden nap ráhordott és a forgalmat akadályozó és veszélyeztető sárreteget (havat) le kell takarítani. A gödröket (kátyukat) azonnal betölteni. Minden forgalmas út mellett megfelelő távolságra lévő óvóárkokat, leplezetlen szabad utakon pedig járművek részére letérő utakat és jármű oltalom helyeket kell létesíteni. Az utak mentén így létesített légo berendezéseket táblákkal és irányt mutató nyilakkal kell megjelölni.

Ott ahol hófúvásoktól kell tartani, az utak mentén megfelelő távolságban léckerítések állítandók fel.

A vm-i, jár-i és községi kat. pk-ok azonnal lépjenek érintkezésbe az illetékes polgári hatóságokkal (rendőrség, államépítészeti hivatalok, azok kirendeltségei, főszolgabírók, jegyzők és polgármesterek) és a fentiek végrehajtását szorgalmazzák. Követeljük, hogy helységekben belül hatóságilag ellenőrizzék az útgondozást.

c-hez: Mezőgazdasági munka.

Az erődítési és útkarbantartó munka mellett a mezőgazdasági munka most harmadrendű, de mivel a termények betakarítása életfontosságú, ezt sem szabad elhanyagolni.

6. A községi, városi kat. pk-ok felelősek, hogy az ott elhelyezett összes ala-ok a rendes szolgálatuk ellátása mellett reggeltől estig az előbb felsorolt munkákban foglalkoztatva legyenek. A HM. Úr ugyanezt követeli a hdm. alkalmazásában lévő alakulatoktól akkor is, ha nem harcolnak, hanem pihennek. *Ácsorgó, tétlen naplopó katonákat nem akar látni. Ezért a helyi kat. pk-ok felelősek.* Ugyanezt kell azonban megkövetelni a kat. köz. pk-oknak a polg. lakosságtól is.

7. A rendeletben foglaltak végrehajtását ellenőrizni fogom és arról a HM. Úr is meg fog győződni.

Horváth Ferenc s. k.
altábornagy

HL. Szombathelyi 3. ker. pság. 1944. 116. sz. parancs. Nyomtatott.

1944. december 22.

**A HONVÉDELMI MINISZTERIUM RENDELETE AZ ÖNKÉNTES
ROHAMZÁSZLÓALJAK MEGALAKÍTÁSÁRÓL**

Az 56. H. R.-ben közzétett 89 890/el. n. 1/a—1944. számú körrendeletre⁵ történt jelentkezések alapján az „önkéntes rohamzlj.”-nak („ÖNRO” zlj.) megalakítására az alábbiakat rendelem:

I. Az önkéntes rohamzlj-ak megalakításával a 9. hv. hop-ot bízom meg. A ho. vkf. Demjén Károly vk. őrgy. a hadosztály törzs-höz azonnal vonuljon be.

1. a 9. hv. hop. feladata:

a) a zlj-ak megszervezése az I. hdt. psággal és a ker. pság-okkal együttműködésben.

b) a zlj-ak kiképzésének vezetése,

c) a zlj-ak felszerelésének szorgalmazása az I. hdt., ker. pság-ok és a III. Csfség-vel együttműködésben.

d) további propaganda kifejtése a hiányzó keretlegénység és tisztek, lehetőleg önként jelentkezők alapján való előteremtésére.

e) a megalakult zlj-akon belül propagandával a harcos szellem növelése és a csapatsszellem kialakítására, a 6. vk. osztállyal együttműködésben.

2. A 9. hv. hop. a jelenlegi gyülekezési helyeken is szemlélje már meg az önkénteseket és kísérelje figyelemmel a végső elhelyezési körletbe való menetüket.

Az önkéntesek az alábbi helyen gyülekeznek: *Az I. hdt. által* gyűjtött 33 tisz, 27 tiszthelyettes 277 kiképzett honvéd és 3753 ki nem képzett honvéd a 104. bev. közp. Kony-ban (Győr Ny. 15. km.); *A 2. honv. ker. által* gyűjtött: 1 tisz, 2 thts., 51 kiképzett és 191 ki nem képzett honvéd a 2. gy. kikfek-nél Komáromban; *a 3. kerületnél* gyűjtött: 6 tisz, 1 thts., 126 kiképzett és 260 ki nem képzett honvéd a 21/I. törzs pótssd-nál Szombathelyen.

E helyeken a tisztes és honvédekből 650 fős csoportokat kell képezni, melyek egy zlj. emberanyagául szolgálnak. Ezekre arányosan el kell osztani az önként jelentkező tiszteket és tiszthelyetteseket. Az így megalakított csoportokat úgy kell útnak indítani, hogy Szenczre a 4. gy. kikfek-hez 1944. december hó 31-ére beérkezzenek. A zlj-ak végleges megszervezése ott fog történni.

A 4. sz. kik. fek. rögtönzött ssd-ok felállításával ezentúl nem foglalkozik. Az ottlévő 5. ssd. felállítása és bevetése után csak az önro. zlj-ak felállítása és kiképzése a feladata.

A 4. sz. gy. kik. fek-et az önro. zlj-ak kiképzésének tartamára 1944. dec. 25-étől a 9. hv. hop-nak rendelem alá.

Az önro. zlj-ak harcbaratási készségüket 12—16 heti kiképzés után érik el.

A gyűjtött honvédek élelmezéséről jelenlegi helyén a menetük alatt és Szenczre való beérkezésük utáni két napon (45. I. hó 2. bez.) az a (hdt., ker.) pság. gondoskodik, amelynél a jelentkezés történt. E naptól pedig az élelmezést a 9. hv. hop. látja el.

3. A 9. hv. hop. minden tekintetben közvetlenül a honi hds. pk-nak e különleges feladata tartamára alárendelve. Emellett az önkéntes roham zlj-ak személyi, kiképzési és szervezési helyzetéről 10 naponként nekem személyesen szóban tájékoztató jelentést köteles adni.

II. Az önkéntes rohamzlj-ak szervezete és felállítása:

1. Állomány és hadrend.

Az önkéntes rohamzlj-ak hadrendje a 4900/M. 1. a.—1944. számú rendelettel kiadott 44/45. M. gy. ho. hadrendjében szereplő gy. zlj. hadrendjével egyezik.

⁵ Jelentkezettek a polgári életből az 1909—1927 évfolyamúak, a tényleges katonai szolgálatban állók közül a fenti évfolyamba tartozók, kivéve az arcvonalban levőket, hivatásos tisztek közül pedig a 40 éven aluliak.

Állománytáblázata pedig:

zlj. törzs a 207/1945,

löv. szd. a 290/1945,

nf. szd. a 210—a/1945. és a

zlj. közv. pc. romb. szak. a 212/1945. sz. hátábl. szerint, azzal, hogy lovak és járművekkel egyelőre csak oly mértékben lehet a zlj-akat ellátni, amit a kik. és ellátás megkövetel. E tekintetben a 9. hv. pk. dönt. A lovakat és járműveket az a ker. pság. adja, amelyből az emberanyag származik.

2. Felállítom:

az I. hdt. emberanyagából a m. kir. 1. honv. önkéntes rohamzlj-at

az I. hdt. emberanyagából a m. kir. 2. honv. önkéntes rohamzlj-at

az I. hdt. emberanyagából a m. kir. 3. honv. önkéntes rohamzlj-at

az I. hdt. emberanyagából a m. kir. 4. honv. önkéntes rohamzlj-at

az I. hdt. emberanyagából a m. kir. 5. honv. önkéntes rohamzlj-at

az I. hdt. emberanyagából a m. kir. 6. honv. önkéntes rohamzlj-at

2. ker. emberanyagából a m. kir. 7. honv. önkéntes rohamzlj-at

3. ker. emberanyagából a m. kir. 8. honv. önkéntes rohamzlj-at

A további jelentkezések arányában újabb önkéntes rohamzlj-ak felállítását fogom elrendelni.

Az 1—8. önkéntes rohamzlj-aknak megjelölésére a 9. hv. hop. tegyen javaslatot. Az önkéntes rohamzlj. elnevezésében annak legénységét képező emberanyag származását, foglalkozását, lakóhelyét, vagy rájuk jellemző egyéb tulajdonságukat akarom kiemelni, hogy ez az új csapattest szellemének kialakulásához alapul szolgálhasson. Így javaslat tehető pl.: „Budapest-i” „munkás” „levente” „vasas” „székely” „Jászkun” stb. elnevezésekre. Javaslattétel előtt az egyes zlj-akat fel kell szőlítani, hogy elnevezésüket saját maguk válasszák meg.

3. A zlj-ak megalakításánál a 9. hv. hop. személyi kéréseket (területi hovatartozás, foglalkozás stb.) figyelembe véve egyes zlj-ak tagjait kölcsönösen áthelyezheti.

4. Minden kerületi pság. (hdt.) a saját maga által toborzott zlj. egyéni felszerelését köteles adni. A 2. és 3. kerület, az I. hdt. kíségetésére egy-egy zlj. számára szükséges egyéni felszerelést szállítson ki a 4. kik. fek-hez Szencre. Ezek szerint az I. hdt-nek 4., a 2. és 3. honv. kernek 2. önkéntes rohamzlj. teljes egyéni felszerelését minden egyéb szükséglet rovására biztosítani kell és az anyagot, ha időközben már közvetlenül nem adták volna ki az önkénteseknek, akkor 1945. évi jan. hó 2-ig a 4. kikfek-nek ki kell szállítani.

Esetleg szükséges kiegészítéseket a 4. gy. kikfek. adja, ugyanoda fogom a központ által biztosított anyagokat kiszállítani.

5. A még hiányzó tiszt és thts-i szükségletet a toborzás folytatásával a ker. (I. hdt.) pság-ok fedezzék. A központból e téren segítséget adok.

6. Kívánatos, hogy a jelenlegi gyülekező helyen is legalább azok az önkéntesek, akiknek a ruhájuk hiányos, azok egyéni felszerelést kapjanak.

III. Az önkéntes rohamzlj-ak elhelyezése:

Szenc környékén. A 9. hv. hadosztály pság, egy szállásszabályozó törzse ide sürgősen menjen előre. E törzshöz a 2. honv. kerületi parancsnokság egy törzstisztet vezényeljen. Az így megerősített szállásszabályozó törzs az önkéntes rohamzlj-ak számára szükséges elhelyezést teljesen üritse ki. Súlyt helyezek arra, hogy az önro. zlj-ak lehető jó elhelyezéshez jussanak.

IV. Élelmezés:

Bár az önkéntes rohamzlj-akat 1945. január 3-tól a 9. hv. hop. fogja élelmezni, mégis elrendelem, hogy a 9. hv. hop. támogatására 6000 ember számára 10 napi élelmet a 2. honv. ker. pság. a fent megjelölt területen helyezzen készenlétbe.

V. A felállítandó önkéntes rohamzlj-akban akarom az új honvédség alapjait megvetni. Eppen ezért a fenti rendeleteim végrehajtásában sem nehézséget sem zökkenőt nem tűrök.

Beregyfy s. k. vezds.

Budapest, 1944. december 22.

KIMUTATÁS AZ 1944. DECEMBER 15. ÉS 22-E KÖZÖTT BUDAPESTRŐL
ELSZÁLLÍTOTT ANYAGOKRÓL⁶

Fsz.	Mikor	Az anyag megnevezése	Honnan? (Hely, utca, házszám)	Hová	Összsúly tonnában	Szállítást végezte	Megjegyzés
1	XII. 15.	bőranyag	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	45	Trap. Abt. 349	
2	XII. 15.	szőrme	Pannónia báránybőr nemesítő Újpest	Komárom	30	Trap. Abt. 349	50 t. üza.-hoz vissza
3	XII. 15.	szőrme	Pannónia báránybőr nemesítő Újpest	Komárom	26	Trap. Abt. 349	
4	XII. 15.	műszaki anyag	Piliscabáról M. anyag szertár	Komárom	45	Trap. Abt. 349	
5	XII. 15.	ruházat	Ruharaktár Budapest	Kapuvár	47	Trap. Abt. 349	vissza ruházatot hoz
6	XII. 16.	bőranyag	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	33	6. német hds. kraft. abt. 543	alkalmi oszlop
7	XII. 16.	fejbőr, talpbélés	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	7	Trap. Abt. 349	
8	XII. 16.	gépszíj	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	7,5	Trap. Abt. 349	

⁶ Az irat pontos keletkezésének történetét nem tudjuk megállapítani, sem azt, hogy milyen szerv és kinek küldte. Valószínűleg a HM. Budapesten visszahagyott anyagi törzse készítette, a minisztérium ugyanis 1944. november végén már Kőszegre települt.

Fsz.	Mikor	Az anyag megnevezése	Honnan? (Hely, utca, házszám)	Hová	Összsúly tonnában	Szállítást végezte	Megjegyzés
9	XII. 16.	zsiros tehénbőr talp	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	13,5	Trap. Abt. 349	
10	XII. 16.	gyógyszer	Chinoin	Komárom helyőrségi	20, —	Trap. Abt. 349	
11	XII. 16.	szőrme	Pannónia Újpest	Komárom	9	Trap. Abt. .349	
12	XII. 17.	félkész bőr	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	4,5	Trap. Abt. 349	
13	XII. 17.	gépszíj	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	9	Trap. Abt. 349	
14	XII. 17.	zsiros és boxbőr	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	9	Trap. Abt. 349	
15	XII. 17.	bőranyag	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	63	Trap. Abt. 349	
16	XII. 18.	textiláru	Kis tex.	Komárom	30	Trap. Abt. 349	
17	XII. 18.	kész bőráru	Balog Antal bőrgyár	Komárom	4,5	Trap. Abt. 349	
18	XII. 18.	kész bőranyag	Fried bőrgyár	Komárom	4,5	Trap. Abt. 349	
19	XII. 18.	kész bőranyag	Olympia bőrgyár	Komárom	7,5	Trap. Abt. 349	

Fsz.	Mikor	Az anyag megnevezése	Honnan? (Helz, utca, házszám)	Hová	Össztűly tonnában	Szállítást végezte	Megjegyzés
20	XII. 18.	kész bőryanag	Hirsch A. Jakab bőrgyár	Komárom	12	Trap. Abt. 349	
21	XII. 18.	kész bőryanag	Csillag bőrgyár Újpest	Komárom	6	Trap. Abt. 349	
22	XII. 18.	kész bőryanag	Csillag bőrgyár Újpest	Komárom	10,5	Trap. Abt. 349	
23	XII. 18.	kész szőrme áru	Pannónia báránybőr nemesítő	Komárom	3	Trap. Abt. 349	
24	XII. 18.	kész szőrme áru	Kondás báránybőr készítő	Komárom	12	Trap. Abt. 349	
25	XII. 18.	textil	Böllény mű. akadémia vn. törzs	Komárom	30	Trap. Abt. 349	
26	XII. 19.	textiliák	Kis tex. Sas u. 16. és Kispest Fáy utca 2.	Komárom	57	Trap. Abt. 349	
27	XII. 19.	kész bőryanag	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	67,5	Trap. Abt. 349	
28	XII. 20.	kész bőryanag	Wolfner bőrgyár Újpest	Komárom	27,5	Trap. Abt. 349	
29	XII. 20.	szőrme (készáru)	Pannónia RT.	Komárom	15,5	Trap. Abt. 349	
30	XII. 20.	kész textil áru	Goldberger RT., III., Kiskorona u. 26.	Komárom	4,5	Trap. Abt. 349	

Fsz.	Mikor	Az anyag megnevezése	Honnan? (Hely, utca, házszám)	Hová	Összsúly tonnáan	Szállítást végezte	Megjegyzés
31	XII. 20.	üres hordók	Budapest	Komárom	9	Trap. Abt. 349	
32	XII. 21.	bakancs	Wolfner bőrgyár, Újpest	Bp. Ruházati anyag-szertár	25	Trap. Abt. 349	
33	XII. 21.	szőrme	Pannónia Rt.	Komárom	20	Trap. Abt. 349	
34	XII. 21.	jutazsák	Ertl Jutagyár	1. sz. él. rakt. Bp.	20	Trap. Abt. 349	
35	XII. 21.	kötszövött áru	Műszaki akadémiáról, Rákos- csabai kötszövöttgyár rt. áruja	Komárom	30	Trap. Abt. 349	
36	XII. 22.	pamutáru	Magyar Pamutipar Rt.	Tata	9	Trap. Abt. 349	
37	XII. 22.	kész bőráru	Stern Testvérek	Komárom	3	Trap. Abt. 349	
38	XII. 22.						
			Összesen:		776,5		

Budapest, 1945. január 6.

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM BUDAPESTEN HÁTRAHAGYOTT
ANYAGI TÖRZSÉNEK JELENTÉSE A KIÜRÍTÉS HELYZETÉRŐL
5. SZÁMÚ TÁJÉKOZTATÓ

1. Ruházati anyagszertár:

Budai pályaudvarokon ruházati anyag nincsen, teljes egészében átszállítva Pestre a Mávag és Ganz gyártelepére (összesen kb. 35 kocsi). A Mávag és Ganz gyártelep kiürítése folyamatban, naponta 4—8 kocsi ürül ki.

Pesten csak a Keleti pályaudvaron van 5—6 vasúti kocsi, melynek anyaga a mai nap folyamán kirakásra kerül.

A vasúti kocsikban levő anyagnak a belvárosba való szállítása után a ruhaszertár anyaga a következő helyeken tárol: Semmelweis u. 1., Fővámház, Fórum mozi.

A köpeny konfekcionálása (napi 100—200 db) megkezdődött; egyéb ruházati cikkek konfekcionálása a munkások késedelmes munkába állása miatt nehezen halad.

2. Fegyverzeti szertár kirendeltsége a Danuvia gyártelepről az összes kész fegyverzetet elszállította és az I. hdt.-nek kiutalás végett átadta.

A fegyverszertár anyagát a Belvárosba telepíti át, az áttelepülés jelenleg folyamatban.

3. A volt főv. agi. oszt-tól visszamaradt gk-k helyzete:

A 137. tdk. oszl. és Budapesten rekedt egyéb tdk. oszl-ok tdk.-jainak teljesítmény jelentése 1944. XII. 24.—1945. I. 5-ig:

<i>Szállított összesen 196 tonnát</i>	
ebből fegyverzet	60 tonna
kórház anyag	29 tonna
eü. anyag	16 tonna
pártnak	88 tonna

Üzemanyag helyzet: gk-ban tele tartályok. Tartalék nincs. 1944. XII. 30-án 5000 l. üzemanyag németeknek átadva.

Veszteség: eltűnt 3 fő,
halott 4 fő,
sebesült 3 fő,
jármű megsemmisült: 1 szgk.
4 tdk.
5 mkp.

I. 6-án üzemképes: 13 tdk.

Felterjesztem: I. hdt. pság-nak (Demeter vk. alez.)

HL. HM. 1945. III. Csfség. eln. sz. n. Eredeti tisztázat.

olvashatatlan aláírás

Gyepűszállítás, 1945. január 14.

A HONVÉDELMI MINISZTER 96 000/ELN. 1/A—1944. SZ. INTÉZKEDÉSE A
KIÜRÍTÉSRŐL ÉS AZ 1926—1896 ÉV KÖZÖTTI ÉVFOLYAMOK BEHÍVÁSÁRÓL

A kiürítésre és az emberanyag behívására (bevonulási parancsok) kiadott rendeleteim összefoglalásaképpen, az alábbiakat rendelem el:

A) *Emberanyag felhasználása általában:*

1. Az 1926 és ennél későbbi születésű évfolyamok.

Ez évfolyamok felhasználására a HM. úr és a Tot. min. úr.⁷ intézkedik, illetve gondoskodik a Németországba való kiszállításukról.

Ezért:

a) eme évfolyamokból a ker. pságok további behívásokat ne rendeljenek el,
b) mindazokat azonban, akik már előző rendeleteim alapján behívásra kerültek és bevonultak, az alábbi B) pont szerint irányítsa No-ba.

c) az önkéntes rohamzlj-akba jelentkező 1927. és 1926. szül. évfolyambeliek továbbra is tényleges katonai szolgálatban maradnak és a 101 320/el. n. 1/a.—1944. sz. rendeletem szerint irányítandók.

d) az önkéntes hungarista ifjak Halászin, Nagylégen, Celldömölkön szervezett táborokba kerülnek. További felhasználásuk külön intézkedés szerint történik.

2. Az 1923—1925. születésű évfolyamok:

a) önként jelentkezők a fenti 1/c, és d. pont szerint.

b) akik önkéntes alakulatokba nem jelentkeztek, az alábbi B) pont szerint azonnal sorozásra és behívásra kerülnek, majd azután Németországba lesznek elszállítva, ahol újonckiképzésben részesülnek.

3. 1909—22. szül. évfolyamok:

a) a kiképzetteket gyal. és tü. egységekbe szervezve (lövész mu. szd. és mu. üteg) az er. pság-nak bocsátom rendelkezésre. Később ezek a Kikfek-okba kerülnek, majd megfelelő kiképzés után a működő seregtestekhez pótlásra lesznek felhasználva. Egyéb fegyvernembeliek (utász, híradó stb.) egyenesen a kikfek-okba irányítandók.

b) a ki nem képzettek a 806/c.—1943. sz. hatábl. szerint megszervezve Magyarországon kerülnek erődítési feladatra alkalmazásra.

4. 1896—08. születési évfolyamok:

Kiképzettek és ki nem képzettek egyaránt mu. alakulatokba szervezve részben itthoni munkára, részben Magyarországon működő német seregtestekhez kerülnek. Eme évfolyamokból pótlásként hdm. alkalmazásra csak a tisztek és szakképzettek jönnek tekintetbe, 36—42 éves korig.

5. 1896. és ennél korábbi születésűek, helyi alkalmazásra használandók fel. Ezek részben zárt kötelékekben, részben pedig csak honvédelmi munkára kerülnek alkalmazásra.

B) Behívások végrehajtása.

I. 1926—1928. szül. évfolyamok.

1. A már behívott és bevonult 1926—1928. szül. évfolyamokból a 806/c.—1944. sz. hatábl. szerint mu. szd-okat kell alakítani. Az így megalakított szd-ok No-ba kerülnek elszállításra és itt „Flank-Helfer”-ként kerülnek alkalmazásra.

2. 1923—25 szül. évfolyamok:

A 2. és 3. ker. pság egész területén az 1923—25. szül. évfolyamba tartozó eddig még önként nem jelentkezetteket fokozatosan be kell hívni.

A behívottakat be kell mutatni, fel kell esketni és a bev. központoknál állományba kell venni.

A bevonultakból:

a) a 2. ker. pság. 800 főt, a 3. ker. pság. 1600 főt utászként osszon be. Ezekből a 2. ker. pság. 4. szd-ot, a 3. ker. pság. pedig 8 szd-ot állítson össze a 601/a.—1945. sz. hatábl. szerint, azzal a különbséggel, hogy csak egy ojmú-vet kell beállítani. Egyéb jmú. nem kerül beállításra.

A felállítandó szd-ok keretét az 1909—1922. születési évfolyamú behívottakból (B/II.) kell biztosítani.

b) Az egész felüli újoncok 75⁰/₀-a a gyalogsághoz, míg 25⁰/₀-a a tüzérséghez osztandók be.

A gyalogosokból a 209/1945. sz. hatábl. szerinti, míg a tüzérekből a 403/1945. sz.

⁷ A nemzet totális mozgósításának és harcbaállításának tárcanélküli minisztere.

hatábl. szerinti egységeket kell megalakítani. Mindkét fajta egységénél csak 2—2 járművet kell beosztani.

A tmhm. úr. a fiatal évfolyamok kiszállítását már megkezdte. Ezt a ker. pság-ok támogatassák. A továbbiakban (amíg a hdm. helyzet erre nem kényszerít) 50 km-nél távolabbi helyekről a 21 és ennél fiatalabb korú ifjak gyalogmenetben való kiszállítását függesse fel.

3. Behívás, ütemezés és elszállítás.

a) a kiürített területeken a behívások már megtörténtek.

b) a kiürítéssel még nem érintett területeken a ker. pságok a behívást K-ről Ny-felé haladva oly ütemezéssel rendeljék el, hogy a felállítandó, illetve kiszállítandó egységek a megfelelő időpontra mindig rendelkezésre álljanak.

c) az elszállításra elsősorban a már megalakított és elszállított egységek helyébe mindig megfelelő számú újabb behívott kerüljön.

Az utász szd-okat a ker. pság-ok f. évi febr. 1-ig saját belátásuk szerint helyezzék el. Febr. 1. után úgy indítsák útnak a mű. kikfek-ba, hogy oda mindkét kerülettől 3 naponként 1—1 szd. érkezzék be.

A No-ba kiszállításra kerülők gyűjtőhelyét a 101 316/eln. 1/a. 1944. sz. rendeletemben határoztam meg.

Súlyt helyezek arra, hogy az 1923—25. szül. évfolyambeliek, valamint a már bevonult fiatalabbak kiszállítása minél sürgősebben megtörténjenk.

A kiszállított 1923—25. szül. évfolyambeliek helyét a ker. pság-ok úgy tartásuk nyilván, hogy azok rövid paranccsal bármikor a kik. keretbe behívhatók legyenek.

II. 1909—22. szül. évf.-ok behívása.

A már elrendelt felállításokon felül az 1909—22. szül. évfolyamba tartozó összes kiképzett és ki nem képzett emberanyagot be kell hívni.

A behívott gyalogosokból a 209/1945. sz. hatábl. szerinti löv. szd-okat, a gyalogos géppuskás és aknavető kiképzettekéből a 210/a. 1945. sz. hatábl. szerinti gy. nf. szd-okat, a tűzerekből pedig a 403/1945. sz. hatábl. szerinti ütegeket kell alakítani. Az így megalakított egységeket nyomban az országos erősítési pság-nak kell rendelkezésre bocsátani. Az er. pság. még a szd-ok megalakítása előtt a ker. pság-okkal közölje, hogy melyik ker. pság-tól hová, mikor, hány szd-ot kér, hogy az iránítás miatt késedelem ne álljon elő.

Egyéb fegyvernemekhez tartozó emberanyagot a fegyvernemileg illetékes kikfek-ba kell irányítani.

A ki nem képzettekéből 806/c. hatábl. szerinti mu. szd-ok alakítandók. Ezeket az 1896—1908. szül. évf. beliekkel azonos módon kell felhasználni.

Az er-pság-nak fenti módon rendelkezésre bocsátott szd-okat az anyag beérkezésének megfelelően a kikfek-okba be fogom hívni.

III. 1896—08. szül. évf.-ok behívása.

E behívásra 96 359/eln. 1/a.—1944. szám alatt intézkedtem.

IV. Az 1896-os szül. évfolyamoknál idősebbek felhasználására a totális mozgósítási miniszter intézkedik.

C) Meghagyások.

Felhatalmazom a ker.pság-okat, hogy a bevonulásra kötelezettek közül mindazokat, akik hadiipari, közlekedési, közellátási vagy egyéb közérdekből nélkülözhetetlen munkahelyeken vannak, a bevonulás alól egészen korlátozott számban és az elkerülhetetlen időtartamra felmenthesse.

A felmentések kérdésében a helyi kat. közig. pság-ok közreműködésével a hdm. kormánybiztos és egyéb tekintetve jövő polgári szervek véleményét a lehetőségekhez képest hallgassa meg. *E meghallgatás azonban nem jelentheti a bevonulások elhúzódsát vagy indokolatlanul nagyobb tömegű emberek visszahagyását.*

Különös figyelemmel kell lenni arra, hogy a bevonulások a már folyamatba tett anyagi kiürítést ne zavarják. A nyilaskeresztes párt (Hungarista mozgalom) tisztviselői egyelőre nem hívhatók be. Katonai igénybevételükre külön 4162/biz. 1. a.—1945. sz. alatt intézkedem.

Az 1923—25. szül. évfolyambelieknél elvileg semmiféle meghagyásnak helye nincs.

I. Szervezés.

A felállítandó és felállított szd-ok számozására általános képet ad az 1. sz. *meléklet*.

Minden egyes felállításnál megszabtam, hogy mely egységet, mily hatábl. szerint kell megalakítani.

Tiszt és thts-ként a szd-okhoz elsősorban a pótala-oknál lévő felesleges személyeket kell beosztani.

Minden szd-hoz (üteghez) csak 2—2 járművet lehet beosztani. Lófogatolás helyett ökrösfogatok is beoszthatók.

Ahol több szd-kerül felállításra és ezek vezetésére egy kisebb vezetői törzsre van szükség, ott a ker. pság-ok rögtönzötten állítsanak fel egy-egy zlj. pság-ot az alábbi állománnyal:

- 1 zlj-pk. (lehetőleg ht. töti. vagy főti.),
- 1 sgt. (tart. főti.),
- 1 gt. ti. (tart. ti. vagy thts.),
- 2 írnök (tart. honv.),
- 1 fog. jmű., 1 kocssissal.

II. Anyagiak.

1. Ruházat.

A szd-pk-ok és szolg. vezetők egyenruhával és pisztollyal látandók el.

A leventék közül (16—20 évesek) azok részére, kiknek feltétlenül szükséges egy pár bakancsot kell kiadni.

A ker. pság-ok az anyagi csoportfőnökség útján azonnal jelentsék, hogy mely bevonulási helyre hány pár bakancsot szállítsanak ki.

A ruházatra vonatkozólag egyébként a 6400/M. 1/a.—1944. sz. rendelet idevonatkozó része érvényes.

2. Élelmezés.

Főzőeszközként a ker. pság-ok, előzetes távb. igénylésre, a területükön lévő üres benzines hordókat (kettévágva) használják fel, konzervdobozokból pedig evőcsészéket készíttessenek.

A behívottak gyülekező helyén történő élelmezésén felül a ker. pság-ok az útnak induló szakaszokat 6 napi élelemmel lássák el.

3. Illetmények.

6400/M. 1/a.—1944. sz. rendelet szerint.

A behívottak családtagjainak hátratelepitéséről, illetve No-ba való kiszállításukról a B. M. úr gondoskodik.

Beregyfő s. k.

HL. HM. 1944. 1/a. oszt. 96.000/eln. Egykorú, hiteles másolat.

22.

Törzsszállás, 1945. január 17.

AZ M. KIR. HONVÉDSÉG NÉMETORSZÁGI FŐFELÜGYELŐJE PARANCSÁBAN KÖZLI A HM RENDELETÉT AZ ÖNKÉNTES ALAKULATOKBA VALÓ JELENTKEZÉS BETILTÁSÁRÓL

A m. kir. honvédelmi miniszter 95 175/eln. 1. a.—1944. számú rendeletét teljes szöveggel az alábbiakban közlöm.

„Megállapítottam, hogy a fegyvernemi kiképző és felállító központokba beosztottak nagy része csak azért jelentkezett a most felállítás alatt álló különböző önkéntes alakulatokba (Hunyadi SS. gránátos ho., önkéntes ro. zlj-ak, Hungarista zlj-ak, stb.), hogy így ezek kiképzési idejének tartamára a harctéri szolgálat alól magukat biztos módon kivonhassák.

Ennek megakadályozására a kiképek-okba beosztott honvéd egyének bármily olyan önkéntes alakulatba való felvételét megtiltom, amelyek előreláthatólag csak egy hónapnál hosszabb kiképzési idő után vehetők be.

Az összes kiképek-okba tehát az önkéntes alakulatokba való toborzást azonnal be kell szüntetni. A miniszter rendeletéből Bán ezds. s. k.”

vitéz Major Jenő vezds. s. k.
a m. kir. honvédség németországi
főfelügyelője

HL. M. kir. honv. németországi főfelügyelője. 1945. 5. sz. bizalmas parancs. Könyomatos.

23.

Törzsszállás, 1945. január 24.

AZ M. KIR. HONVÉDSÉG NÉMETORSZÁGI FŐFELÜGYELŐJE ELTÖRLI A MEGKÖTÖZÉST A NÉMETORSZÁGBAN LEVŐ MAGYAR CSAPATOKNÁL

24/No. főügy. IV. b. 45. I. 21.

A Szolg. Szab. I. R. 649. p. 5. bekezdésében előírt megkötözésnek alkalmazását a Németországban kihelyezett alárendelt alakulataink körében azonnali hatállyal felfüggesztem.

A fenti fenytési mód a német hadsereg körében teljesen ismeretlen és annak Németországban való alkalmazása és gyakorlása — különösen visszaélések esetében — igen előnytelen megítélésnek teszi ki a magyar honvédséget.

Az előjáró parancsnokoknak a fegyelem fenntartására a Szolg. Szab. I. R.-ben felsorolt további fenytési módok is rendelkezésre állanak és végső esetben nem fogok visszariadni attól — főként ha konok és visszaeső bűnözőről van szó —, hogy a már kihirdetett és rögtönítélő eljárást maga után vonó bűncelekményeken felül a rögtönbíráskodást adott esetben bármely bűncelekményre elrendelem és a bűnösnek talált egyén ellen a legszigorúbb megtorlással éljek.

vitéz Major Jenő vezds. s. k.
a m. kir. honvédség németországi
főfelügyelője

HL. M. kir. honv. németországi főfelügyelője. 1945. 8. sz. bizalmas parancs. Könyomatos.

24.

1945. január 26.

AZ M. KIR. HONVÉDSÉG NÉMETORSZÁGI FŐFELÜGYELŐJÉNEK UTASÍTÁSA A NEMZETVÉDELMI (PROPAGANDA) TISZTEK SZÁMÁRA

1377/No. főügy. I. a. 45. I. 26.

A Németországban kiképzés alatt álló honvéd alakulatok egy része a honvédség még megmaradt korlátolt ruhakészlete és katonáink lerongyoltsága miatt — az érintett német pk. bajtársias intézkedése folytán — német egyenruhát kapott. Az elg-es prop. ezt a körülményt ügyesen felhasználva, azt a hírt terjeszti, hogy Németország ezzel megkezdte Magyarország gyarmatosítását.

Az ala-ok Nv. tisztjeit utasítom, hogy pcs. vétele után azonnal tartsanak a legnek felvilágosító előadást arról, hogy az a körülmény, hogy egyes honv. ala-okat német egyenruhába öltöztettek fel, országunk szegénységére vezethető vissza, mely földünk elvesztésével csak növekedett. Hívják fel a leg. figyelmét arra, hogy Németország mai helyzetében képtelen a honvédség részére külön gyárakat és üzemekeket rendelkezésre bocsátani abból a célból, hogy új hadseregünket honv. egyenruhával felruházhassuk.

Mutassanak a Nv. tisztek rá arra a körülményre, hogy Németország nemcsak ruhával lát el bennünket — mert már csak kis készlettel rendelkezünk — hanem fegyverrel is ellátja a honvédséget. Ezt a körülményt az elg. prop., mint olyant, melyből nem kovácsolhat magának tőkét, gondosan elhallgatja.

Ha tehát elfogadjuk a német fegyvereket, úgy ne találjon senki kivetni valót abban sem, hogy kíségetés képpen elfogadjuk a német egyenruhát is. Ez a körülmény egyébként sem érinti önállóságunkat, mert német egyenruha mellett magyar felségjelvényt kapnak, magyar parancsnokok, magyar szolgálati nyelv mellett és magyar vezényszóval fogják az újjászületett honvédséget Hazánk visszaszerzésére vezetni.

vitéz *Major* Jenő vezds. s. k.
a m. kir. honvédség németországi
főfelügyelője

HL. M. kir. honv. németországi főfelügyelője. 1945. 10. sz. bizalmas parancs. Kőnyomatos.

25.

Alsópaty, 1945. február 15.

AZ ORSZÁGERŐDÍTÉSI PARANCSNOK BÜNTETŐ INDÍTVÁNY
ELKÉSZÍTÉSÉT RENDELI EL ROSTA JÓZSEF TARTALÉKOS
HADNAGY ELLEN, MERT A SZOVJET CSAPATOKRÓL
„TÚL JÓ HÍREKET” TERJESZTETT

Rendelkezés

A m. kir. 12. honvéd bevonulási központ állományába tartozó és jelenleg a m. kir. ország-erődítési pság-hoz beosztott, szabadlábban lévő

Rosta József

aki 1900. évi január hó 10-én született Mezőórsón, Esztergom-i ill. és uo. lakos, római katolikus vallású, özvegy, tanítóképző intézeti tanár, atyja: Rosta János, anyja: József Teréz, azonossági száma ismeretlen — tart. hadnagy — ellen ama cselekménye miatt, hogy

Alsópatyon, 1945. évi február hó 9-én, Esztergomnak a szovjet hadsereg által történt megszállásáról folyó beszélgetés közben — honvéd és polgári egyének jelenlétében azt a kijelentést tette, hogy az oroszok illetve bolsevisták a foglyul ejtett magyar katonákat nem bántják, hanem leszerelik és szabadon engedik őket — a közbiztonságot a magyar rendőrséggel karöltve látják el —, a nőket és általában a polgári lakosságot nem bántják, nem fosztogatnak — csupán az ékszereket és órákat szedik össze, a ruházati és élelmi cikkeket mindenkinek meghagyják, s a hiányban szenvedőket megajándékozzák — s ekként a szovjet által megszállott területeken lévő állapotok kedvezőbb színben való feltüntetésével az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására izgatott.,

(az 1921. évi III. t. c. 5. §-ának 1. bek-be ütköző vétség)

a Kbp. 137. §. ut. bek-éhez képest a Kbp. 242. § (Hsbp. 22. §) alapján közvetlenül a büntető indítvány készítését rendelem el.

Terheltet szabadlábban, szolgálattételben hagyom.⁸

A vád képviselőjére dr. Pál Sándor tart. hadbíró-főhadnagyot, tárgyalásveze-től pedig dr. Páczelt István hadbírószázadost jelölöm ki.

vitéz *Solymossy* Ulászló vezérőrnagy
s. k. illetékes parancsnok

HL. HM. 1945. 13. oszt. 393121/biz. Egykorú, hiteles másolat.

⁸ A HM 13. osztálya 1945. február 28-án utasította az országos erődítési parancsnokság bíróságát, hogy Rosta Józsefet helyezze vizsgálati fogságba és ügyét tegye át a honvédség főparancsnokának III. bíróságához, mivel szerinte a cselekmény a hűtlenség büntetett méríti ki. Nincs arra vonatkozó iratunk, hogy a rendelkezést végrehajtották-e.

Wien, 1945. március 15.

**A HONVÉDSÉG NÉMETORSZÁGI FŐFELÜGYELŐJE ELRENDELI A
ZSIDÓ SZÁRMAZÁSÚ VAGY VONATKOZÁSÚ TISZTEK ÉS LEGÉNYSÉG
ÁTADÁSÁT A SICHERHEITSDIENSTNEK**

Zsidó származású vagy vonatkozású tisztek és legénység azonnal a helybeli Sicherheitsdienst német szervhez útbaindítandók. Ide jelentendő.

Zsidó msz-ok alkalmazása tilos.

Zsidó betegekkel utazóképességük elnyerése után hasonlóképpen kell eljárni.

HL. németországi betegellátó csoportok psága. 1945. 5. sz. parancs. Könyomatos.

1945. március 13.
(1944. december 17.)

**AZ M. KIR. HONVÉDSÉG NÉMETORSZÁGI FŐFELÜGYELŐJE ÚJRA
KIHIRDETI A HM RENDELETÉT A 17—19 ÉVES ÖNKÉNT JELENTKZŐ
FIATALOK TARTALÉKOS TISZTKÉPZÉSÉRŐL**

A f. évi január hó 16-án kelt 4. számú „Honvédségi Rendeletek”-ben megjelent 59 732/el. kik.—1944. számú körrendeletet teljtartalmúlag az alábbiakban közlöm:
„Még hadköteles korban nem lévő ifjak kik. alá vonásával tart. ti. utánpótlás biztosítása.

A tisztképzés korszerűsítése tárgyában kiadott és az 1944. évi 65. sz. H. R.-ben közzétett 59 410/el. kik.—1944. sz. rendeletem kiegészítésére:⁹

1. A tartalékos tiszti és tiszthelyettesi utánpótlás biztosítására a hadköteles kort még nem ért ifjakat tiszti és tiszthelyettesi kiképzésre önként jelentkezés alapján bevonom.

2. Önként jelentkezhet tart. tiszti és tiszthelyettesi kiképzésre minden 17. életévét betöltött, de a 19. életévét még túl nem haladot magyar ifjú, aki az 59 410/el. kik.—1944. sz. rendeletem 1. § első bekezdése és a 2. § 1, a) és b) pontokban foglalt feltételeknek megfelel és a tiszti, vagy tiszthelyettesi hivatásra rátermettséget és elhivatottságot érez.

A fenti korhatárok között jelentkezhetnek azok a honvédek is, akik önként jelentkezés folytán jelenleg már a haderőn belül teljesítenek szolgálatot.

3. A tiszti, tiszthelyettesi kiképzésre a jelentkezés személyi okmányok felmutatása mellett, a kerületi parancsnokságok részéről felállítandó „Tiszti és tiszthelyettesi kiképzésre jelentkezők felvételi helye”-n történik. A honvédség szolgálatában állók részére az illetékes csapattest parancsnokságnál. A Németországban lévő-személyek részére a Wehrkreizkommandóknál lévő újonczred pságoknál. A felvételi helyeken a jelentkezést, ha szemmel látható erkölcsi, testi vagy szellemi fogyatékoság nem áll fenn, tudomásul kell venni, a jelentkezőt névjegyzékbe foglalni és a jelentkezést tudomásul vevő elismervénnyel ellátni. A 18. életévét még be nem töltötteknél, ha azok szülői háznál laknak, szülői beleegyezést is meg kell kívánni.

A jelentkezőket első alkalommal 1945. II. 1-re kell behívni és ahol lehet az általam kirendelt közp. képességvizsgáló bizottság bevonásával a rátermetteket kiválogatni és felvenni. A kiválogatás irányelveit a csatolt melléklet tartalmazza.

⁹ A rendelet szerint mindenki tekintetbe jöhet a tisztképzésnél, iskolai végzettségétől függetlenül. Önként jelentkezés vagy kiválasztás alapján az újonckiképzés első hónapja után kezdődik a tisztképzés és az alapkiképzés végéig tart. Külső megkülönböztető jeülül a kar-paszomány szolgál. Hivatásos állományba csak zászlósokat és tiszteket lehet átvenni.

További folytatólagosan jelentkezők behívási időpontját II. 1-ig fogom elrendelni.

4. A felvétel után a tiszti, tiszthelyettesi sarjadékok kiképző csapatokhoz osztom be. A kiképzés menete megegyezik az 59 410/eln. kik.—1944. sz. rendeletem 2. §. 2—4. pontjában foglaltakkal és az alábbi kiegészítéssel:

a) Az alakkiképzést követő rajpk-i iskola befejezése után a ti-ek és thts-jelöltek 2 hónapi tartammal hátországi kiképző alakulatokhoz kerülnek, ahol mint raj, (stb.) pk-ok gyakorlatilag bíráltnak el. Csak ez után következik első arcvonalszolgálatuk.

b) A tj-ek az első arcvonalszolgálat sikeres teljesítése és az azt követő szakasparancsnoki tanfolyam után közvetlenül kb. 3 havi kiképzésre a zászlósi tanfolyamba kerülnek, amelyek eredményeképpen zászlóssá neveztetnek ki és kerülnek vissza a csapathoz.

5. A tiszti és tiszthelyettesi kiképzésre felvettekre az 59 574/eln. 5. vkf.—1944. sz. rendeletben¹⁰ foglaltak érvényesek. A „Nyilatkozat” kiállítása és a „Minősítés” felfektetése az alakkiképzés befejezéséig történjék meg.

A Minősítési iv 2. oldalán lévő B) rovatot a gyakorlati rajparancsnoki kipróbálás után az E) rovatot a zászlósi tanfolyam befejezése után kell lezárni.

6. A 19. életévüket már betöltötték tiszti és tiszthelyettesi kiképzésre az 59 410/eln. kik.—1944. sz. és az 59 547/eln. 5. vkf.—1944. sz. rendelet alapján akkor jönnek tekintetbe, amikor tényleges katonai szolgálatukat megkezdték.

1. db. melléklet.

Gyepű II., 1944. évi december hó 17-én.”

Ennek végrehajtásával — függetlenül a körrendeletben foglaltaktól — a Wkr. magyar pk-okat bízom meg. A Wkr. magyar pk-a jelentkeztetteket vegye névszerinti kimutatásba (lakóhely megjelölésével) és a jelentkeztettek számát minden hó 1-re (első jelentés IV. 1-én esedékes) géptávirón ide jelentse. A jelentkeztettek bevonultatására esetenként külön intézkedem.

HL. M. kir. honv. németországi főfelügyelője. 1945. 39. sz. parancs. Könyomatos.

28.

Gross—Siegharts, 1945. március 31.

A 13. GYALOG TÖRZSPÓTSZÁZAD PARANCSNOKSÁG PARANCSA SZÖKÉSÉRT ELÍTÉLT HONVÉDEK ÉS MUNKASZOLGÁLATOSOK ELLENI ÍTÉLETEKET KÖZÖL, TÖBBEK KÖZT PATAKI ISTVÁN ÉS KREUTZ RÓBERT KIVÉGZÉSÉT

A M. kir. honvédség németországi főfelügyelője f. hó. 10-én kelt 37. számú főfelügyelői parancsának 1. pontját teljtartalmúlag a következőkben közlöm:

Az alárendelt összes csapattesteknél, stb. beosztott tisztek, és legs-i állományú egyének előtt leendő kihirdetés végett közlöm, hogy

1. A m. kir. 2. honv. hadsereg HTR. parancsnokság táborigazgatási bírósága, mint rögtönítélő bíróság zendülés büntette miatt
dr. Siklós István csendőr főhadnagyot,

agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre és lefokozásra ítélte.

Az ítélet nevezetesen, 1944. évi november hó 2-án végrehajthatott.

2. A nemzet totális mozgósításával és harcbaállításával megbízott M. kir. Tárca-nélküli miniszter mellé beosztott tábornok bírósága
hűtlenség büntette miatt

¹⁰ Megjelent a Honvédségi Rendeletek 1944. évi 67. számában 1944. december 15-én. Szabályozta, hogy 28 évesnél fiatalabbak csak a harcos fegyvernemeknél választhatók ki a tisztképzésben való részvételre, a nem harcos alakulatoknál csak a 29 évesek és ennél idősebbek jöhettek tekintetbe.

Faecher Barnabás és Pataky István polg. egyéneket, valamint Kreutz Róbert kmsz-t

kötéssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Az ítélet nevezetteken 1945. évi február hó 3-án végrehajtatott.

3. A m. kir. honvédség főparancsnokának bírósága III. hűtlenség büntette miatt

Duna János honv.-t

agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Az ítélet nevezetteken 1945. évi február hó 3-án végrehajtatott.

4. A m. kir. 3. honvéd hadsereg HTR. parancsnokság tábori bírósága, mint rögtönítélő bíróság

szökés büntette miatt

Tábori Ferenc honv.-t, Kolompár (Lakatos) József honv.-t Rosenblum Ernő kis. munkaszolgálatost, Kosztás Lőrinc őrv.-t Luka János honv.-t Lakatos György, Lakatos János, Lakatos, Antal, Lakatos József, Lakatos László, Lakatos Sándor, Lakatos András és Lakatos József II. munkaszolgálatosokat, Kovács József és Banyai József, honv.-ket Krebsz Károly honv.-t Sebestyén László őrv.-t agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Az ítélet nevezetteken 1944. évi október hó 24-én illetve december hó 15, 1945. évi január hó 8-án, 22. és 30. napjain végrehajtatott,

majd ugyanezen bűncselekmény miatt

1944. évi december hó 10-én Kuzsel Ferenc és Kemény Lajos pt. honv.-ket, 1944. évi december hó 15-én pedig Farkas Mihály és Lakatos Ödön tart. honv.-ket ugyancsak agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

A m. kir. 3. honv. hds. HTR. parancsnoka azonban, mint illetékes parancsnok, kegyelmezési jogánál fogva, nevezettek büntetését 7—7 (hét-hét) évi börtönre, mint főbüntetésre, továbbá 10—10 (tíz-tíz) évi hivatalvesztésre és politikai jogaik gyakorlatának ugyanily tartalmú felfüggesztésére, mint mellékbüntetésre változtatta át.

önkényes eltávozás büntette miatt

a várpalotai központi lőiskola pság. állományába tartozó Csehi József tsz. szkv.-t valamint Rodina László, Rodina György, Pintye Viktor és Petrika János munkaszolgálatosokat,

agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Az ítélet nevezetteken, 1944. évi december hó 14-n illetve 1945. évi január hó 30-án végrehajtatott.

behívó parancs iránti engedetlenség büntette miatt

Elischer János póttart. honvédet agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Az ítélet nevezetten 1944. évi december hó 3-án végrehajtatott.

5. A m. kir. II. honvéd hadtest Hfb. pság, tábori bírósága, mint rögtönítélő bíróság,

szökés büntette miatt

Winkelmann Mihály őrv.-t, Schwarcz Lajos munkaszolgálatost, Zábrák Mihály és Szépe Ferenc tart. honvédeket, valamint Borbély Ferenc őrv.-t

agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte, mely ítélet nevezetteken 1945. évi január hó 15-én, 20-án, illetőleg február hó 3-án végrehajtatott.

6. A m. kir. szombathelyi 3. honv. ker. pság. bírósága, I. és II. mint rögtönítélő bíróság

szökés büntette miatt

Papp Tódor és Kondró János munkaszolgálatosokat, Theil Ferenc honv.-t, valamint Springer József kíséző munkaszolgálatost és Balog Miklós munkaszolgálatost agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Az ítélet nevezetteken 1945. évi január hó 8. és 18. napjain végrehajtatott.

7. A m. kir. 1. honv. hegyi dandár pság. tábori bírósága, mint rögtönítélő bíróság,

szökés büntette miatt

Orosz András honv.-t

agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésre ítélte, mely ítélet nevezetten, 1945. évi január hó 4-én végrehajtatott.

8. A m. kir. 20. honv. gyalog hadosztály pság. tábori bírósága, mint rögtönítelő bíróság

szökés büntette miatt

Antal Mihály honv-t, agyonlövással végrehajtandó halálbüntetésre ítélte, mely ítélet nevezetten 1945. évi január hó 18-án végrehajtatott.

9. A m. kir. 25. honv. gyalog hadosztály pság. táb. bírósága, mint rögtönítelő bíróság,

szökés büntette miatt

Varjú László, tart. honv-t, Szücsi András és Mészáros Ráfael tart. o. őrzetőkét, valamint Zsolnai Zoltán, tart. honvédet a honvédségből való kicsapásra és kötéllal végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Lakatos Imre és Pál Sándor tart. honv-eket, valamint Bonnyai Lajos, Horváth Béla honvédekét, továbbá Albert József tart. tiz-t és Weisz József tiz-t agyonlövással végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Az ítélet nevezetteken, 1944. évi december hó 23-án illetve, 1945. évi január hó 9, 13, 22. és 26. napjain végrehajtatott.

10. A m. kir. 7. honv. gyalog póthadosztály táb. bírósága, mint rögtönítelő bíróság,

Vlád István honvédet
szökés büntette miatt

agyonlövással végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

A halálbüntetés nevezetten, 1945. évi január hó 28-án 17 h-kor végrehajtatott.

HL. 13. gy. törzspótszd. pság. 1945. 48. sz. napiparancs. Egykorú hiteles másolat.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

agi	= anyagi
ala	= alakulat
álls	= állomás
ápk	= állomásparancsnok
bbk	= bizalmas belkezelési
bev. központ	= bevonulási központ
csop	= csoport
cső	= csendőr
Csf	= Csoportfőnök
Csfség	= Csoportfőnökség
eü	= egészségügyi
er. pság	= erődítési parancsnokság
elg	= ellenség
fog. jmű	= fogatolt jármű
fóti	= főtiszt
Fügy	= Felügyelő
főv	= fővezérségi
gyal	= gyalogság
hátábl	= hadiállománytáblázat
ho	= hadosztály
hop	= hadosztályparancsnok
Hot	= Honvédelmi törvény (1939. II. tc.)
hv	= határvadász
ht	= hivatásos
htr	= határrendészeti

HTR	= Határrendészet
hdt	= hadtest
hdm	= hadműveleti
kmsz	= kiegészítő munkaszolgálatos
karp	= karpaszományos
Ka	= katonailag alkalmas
kik	= kiképzési
klgs	= különleges
„K”	= kémvédelmi
kőzig	= közigazgatási
Kikfek	= Kiképző és felállító központ
Kszv	= Közúti Szállításvezetés
ker. pság	= kerületi parancsnokság
lev	= levente
leg	= legénység
lgv	= légvédelmi
msz	= munkaszolgálatos
mu szd	= munkásszázad
nt	= nem tényleges
Nv	= Nemzetvédelmi
M	= Mozgósítás
ojmű	= országos jármű (fogatolt)
oszl	= oszlop
Om	= Országmozgósítási
Ök	= Összekötő, összeköttetés
ökti	= összekötő tiszt
önro zlj	= önálló roham zászlóalj
pk	= parancsnok
pcs	= parancs
ptt	= póttartalékos
ró	= rendőr
szd	= század
szkv	= szolgálaton kívüli viszony
szds	= százados
Tmhm	= totális mozgósítás és harcbaállítási minisztere
Tot. min	= totális mozgósítás minisztere
töti	= törzstiszt
táb	= tábori
tsz	= továbbszolgáló
tart	= tartalékos
tgk	= tehergépkocsi
ti	= tiszt
thtts	= tiszthelyettes
tj	= tisztjelölt
táb	= tábori
tü	= tüzérség
Vkf	= m. kir. honvéd Vezérkar Főnöke
vk	= vezérkari
zlj	= zászlóalj